

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

IRDEJÉSEK:
 4-betűs postai sors egyeztet 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Nyitólter sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 302.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 23. sz.
 TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 16.

Ma számunk főbb közleményei:

- Vezérelők: A „bölc mérséklet” politikája.
- A szerb patriárka választás.
- Gyermeknap Aradon.
- Versengés a nagyváradi püspökségért.
- Kraguljevics kerítője.
- Zeldótemplom a nyári szinkör helyén.
- A gróf ur tévedett.
- Megkezdődött a nagy hadgyakorlat.
- Amiről beszélnek.
- A nagy örökség.
- A főszolgabíró és barátja a verki.
- Csodkértvény Nagy Lajos és felesége ellen.
- Primadonnák állás nélkül.
- Letartóztatott bankigazgató.
- Tárcs: Illuzió. Írta: Lia.

A „bölc mérséklet” politikája.

Arad, szeptember 15

Minden magyar legyen egy táborban, — mondotta Kossuth Ferenc és amióta ez a jelszó elhangzott, jóformán minden nap új és új változatokban jelenik meg a fuzió híre. A fuzió most már bizonyos; a fuzió híre még korai; a fuzió szándék elmúlt; minek volna fuzió, hiszen a pártok még nem is egyesülhetnek, máris szétszakgatná őket a választási jog és a katonai reform vitája; a legutolsó fuzió híre az, hogy: meg lesz a pártok egyesülése, de csak a választási törvény, a katonai kérdések és a bankkérdés elintézése után.

Ezek a híresztelések arra számítanak, hogy Magyarországon nem gondolkoznak az emberek, hanem minden kritika nélkül fogadják a bécsi lapok közleményeit.

Ha azonban gondolkozunk, akkor lehetetlen meg nem érteni, hogy fuzió tény-

leg nem lesz, mert erre nincs is szüksége a mi politikai életünknek, hanem szükséges az, hogy egy tömör, erős és egységes párt keletkezzék, mely a választási törvényjavaslatot meg a katonai javaslatokat a parlamentben támogatja és megszavazza.

Ha a koalícióban egyesült pártok ennek a két javaslatnak a győzelmét biztosítani tudják, akkor sem fuzióra, sem új pártalakulásra szükség nincsen; ha ellenben a koalícióban ennek a két javaslatnak biztosított többsége nincs, akkor meg kell azt teremteni akár fuzióval, akár új pártalakítással.

Ha Sággy Gyula képviselő ur azt jelenti egy bécsi orgánumban, hogy a fuzió csak akkor válik már aktuálissá, ha előbb a választási törvény és a katonai kérdések, valamint a bankkérdés elintézését nyernek a parlamentben, ennek a beszédnek más jelentősége nem lehet, mint az, hogy a koalícióban már kész parlamenti többség van, mely az említett kormányjavaslatokat megszavazza.

Helyes. Hiszen ha fuzió lenne, vagy új pártalakulás keletkeznék, akkor is csak a koalícióban élő parlament tagjaiból kellene megalakulni a többségnek, ha pedig ez minden különösebb külső zaj nélkül is megtörténhetik, minek kellene direkt lármát csapni vele?

Az egységes magyar nemzeti állam akkor fog kiépülni, ha:

1. a dinasztia képes lesz, vagy kénytelen lesz kibontakozni azon tradíciók ölelő karjaiból, melyek öt évszázadok hagyományaihoz fűzik;
2. ha mi magyarok saját erőket any-

nyira fokozni tudjuk, hogy annak súlyba vetése döntsön az egész Habsburg birodalom sorsa fölött;

3. ha a német elleni antipátiát politikai belátással és sokat emlegetett érettségünkkel legyőzni tudjuk;

4. ha szakítunk a késbégig menő közjogi harcokkal és bölc önmérsékléssel a dinasztia és nemzet egyetértésében keressük és találjuk meg a haza jövőjét és boldogságát.

Valószínű, hogy bent a koalícióban is meg van a biztos parlamenti többsége ezeknek az elveknek, mert hiszen ezekből következik aztán, hogy a választási törvényjavaslatot, különösen pedig a katonai kérdéseket, meg a bankkérdést is úgy kell elintézni, hogy ez által a dinasztia és a nemzet egyetértése erősödjék, vagy legalább is meg ne bolygattassék.

Sok, nagyon sok anyag van ebben az elméletben, mely közjogi háborúra adhat alkalmat; aki a közjogi harcokat folytatni akarja, az bizony folytathatja; de aki a bölc mérséklés álláspontjára akar helyelkedni, annak ezen elmélet helyességében kell megnyugodni.

Ezek után igazán mindegy már, hogy lesz-e fuzió vagy sem? Mindegy, hogy az alkotmánypárt lép-e be a 48-as pártba, vagy a negyvennyolcasok mennek-e át az alkotmánypártba? Teljesen mindegy, hogy a régi szabadelvűek csatlakoznak-e a koalícióhoz, vagy sem? Hiszen, ha úgy igaz, hogy a koalícióban a bölc mérséklet politikájának biztos többsége van, ez a mi akaratunkkal nem ellenkezik.

Illuzió.

Írta: Lia.

Az anyja már harmadszor szólította nevén, de ő csak mozdulatlanul ült az ágy szélén. Jászsefenta kavaját és úgy sóhajtott fel:

— O Istenem!
 — Szabina! — kiáltott be hozzá újból az anyja.

Erre őtözködni kezdett. Magára kapta fakó hási ruháját, bekötötte fejét és kedvtelennül indult a konyha felé. Egyszerre visszatántorodott. Valami makacs elhatározás volt rajta erőt, mely visszatartotta. Miért is sietne? Mi várja őt a konyhában? A munka. A fűrésző, testi munka, mely leköti minden percét, mely kiöle belőle minden finom érzést és ehelyett nyers kifejezőtelenséget kölcsönöz egész lényének.

Pár nap óta különösen sokszor analizálta életének menetét és arra az eredményre jutott, hogy az ő élete legjobban hasonlít az erdőn nyíló virághoz, mely virul, virul, azókiül, hogy felfedezné valaki. Igen, ilyen az ő élete! Eddig sosem zavarták ily gondolatok. A legnagyobb megelégedésben élt. Apja hivatalnok volt és egyszerűen bár, de tisztességesen fenntartotta családját.

Szabina beldog is volt egyszerű kis otthonában, a míg egyszer csak az ő életében is

beállott egy rendkívülbb momentum, mely nagy dulást vitt véghez lelki világában...

Hogy mi volt ez? Egy tavaszi estén kezdődött a dolog, ami kor is Szabina kinézett utcai szobájuk ablakán.

Nézte az utcán a tarka néptömeget. Közben, tekintete az átellenben levő ablakra esett, ahonnan egy férfi nézett ki. T. tekintetük össze találkozott. A férfi ámosolygott. Szabina bekapta fejét és elszaladt. De egy negyedóra múlva újból ott volt az ablaknál és ekkor már bátrabban nézett át...

É: Szabinnát ettől kezdve valami erős ösztön egyre az ablakhoz vonzotta. S nem hiába! Mert valahányszor az ablaknál megjelent, mindig a „vis-á-vis” mosolygó ábrázatával találkozott. Mind bizalmasabban lövelt át hozzá a mosoly. Szabina pedig ábitatosan, leányos lelkének öntudatlan naivságával viszonozta ezt...

És itt kezdődtek azok az esték, amikor Szabina titokban egy vasalinos dobozt rejtegetett párnái alatt, hogy lefekvés előtt bedörzsölje vele arcát és kezét. Reggelenként pedig kíváncsian nézte ennek hatását.

Ezután következtek az álmatlan éjszakák, a mélabus sóhajok, a titokban hullatott könyccsepek, az étvágytalanság, szóval mindaz, ami olyankor szállja meg a leányt, amikor valami különösebb momentum áll be érzelmi világában.

Különösen olyankor törnek elő a bágyasztó jelenségek, ha valami elérhetetlen óhajjal vannak kapcsolatban. Szabinnát is elfogta egy vágy, melyre csak félve mert gondolni, miután érezte, hogy: hiú remény marad... E vágya az volt, hogy közelebről szerette volna ismerni a „vis-á-vis”-t. Szerette volna hallani a szavát, látni a szemét, melyek oly bűvös hatással voltak rá.

—Ha az utcán volt, tekintete sürkésze siklott végig a néptömeg között, vajjon nem látja-e őt?

De eme áratlan vágyódásában nagyban megzavarták azok a levelek, melyeket egy vidéki unokafivéréől kapott. E levelek forró szerelmi ömlengésekkel voltak tele és Szabina anyja ragyogó arccal konstatalta a levelekből, hogy a jó unokafivérnek „komoly szándéka” van.

Egy szép csillagos este Szabina szívében még jobban meglevegedett a „vis-á-vis” képe. Körülbelül egy óra hosszáig állt az ablaknál és szerelmes ábitattal konstatalta, hogy a férfi beszédes tekintetében valami elnyomott bánat regeg.

— Szeret! Szeret! — süttogta remegve Szabina. E tekintet csak mély, őssinte vonzalmat áru el.

Ez nap utálatlalt tépte össze a szerelmes rokonnól jött levelet és kedvtelennül mondta:

A szerb patriárka-választás.

Készülődés az őszi harcokra.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15.

A politikai körökben pár napra, a nagy hadgyakorlat idejére csönd támadt, mert a királynak a hadseregtől való bucsuzkodása leköti most mindenki figyelmét. Némi érdeklődés mutatkozik a karlócai szerb patriárka-választás iránt, amelyet a ma megnyitott kongresszus fog megválasztani három nap leforgása alatt.

A politikai híreket a következőkben regisztráljuk:

A karlócai kongresszus.

Karlócáról jelentik: A kongresszus mai ülésén a kir. biztos felolvastatta a Zmajevics megválasztását megsemmisítő királyi leiratot, azután pedig felhívta a kongresszust, hogy az új patriárkát három napon belül válassza meg. A radikális párt, mely a kongresszus többségét képezi, tegnap egész nap tanácskozott, de végleges határozatot nem hozott. Hírlik, hogy a radikálisoknak egy négytagú küldöttsége (Musiczky, Manojlovics, Krasojevic és Tomics Jan) Budapestre utazik, hogy a patriárka-választás ügyében Kossuth Ferencsel konferáljon.

Éjjel jelentik Karlócáról: A patriárka-választó kongresszust péntekre halasztották és a patriárkát minden valószínűség szerint szombaton fogják megválasztani.

A fusió.

Politikai körökben egész határozottsággal beszélnek, hogy a fusió iránt folytatott tárgyalások teljes eredményre vezettek, amennyiben már megállapították azokat a feltételeket, amelyek mellett a függetlenségi párt és az alkotmánypárt egyesülése végbe fog menni. A néppárt, mint azt már jeleztük, nem vesz részt a fusióban és mint külön párt fog tovább szerepelni. Az azonban bizonyos, hogy a néppártból öt-hat ember ki fog válni és be fog lépni az új kormánypartba. A politikusok csak most árulják el, hogy a fusiónak tulajdonképeni mes-

tere *Andrássy* Gyula gróf volt, akinek mindig az volt a nézése, hogy a választóreformot csak egy erős és egységes párttal lehet megcsinálni.

A parlament őszi munkarendje.

Az őszi ülészak első hetelt tudvalevőleg a delegációk fogják kitölteni. November havában a kormány az 1909-ik költségvetést akarja nyolc óras ülésen tárgyaltatni, úgy, hogy indemintyre nem lesz szükség. Ezután *Wekerle* az adóreformot veszi elő, amelynek elintézése hosszabb időt fog igénybe venni. A választói reformot, melyet *Andrássy* október hó folyamán fog előterjeszteni, a Ház csak a jövő év őszén fogja tárgyalni.

Gyermeknap Aradon.

Az urnák elhelyezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15

As emberszeretet szép ünnepét készíti elő Aradváros nemes lelkű hölgykörönége. A rendezőség élén dr. *Müller* Lajosné áll, aki társnival fáradszótlanul busgólkodik, hogy az ünnepségek a magyaros célnak megfelelően sikerüljenek.

Ma délután állapították meg, mily módon fogják a gyűjtést végezni. Szeptember hó 18., 19. és 20. án urnák lesznek felállítva, amelyeknél Arad asszonyai és leányai fognak az elhagyott gyermekek érdekében gyűjteni. Vasárnapra a római katolikus, az ev. református és az ágostai evangélista templomba kérnek engedélyt gyűjtésre.

Az urnák a következő helyeken lesznek egy-egy díszes sátorban elhelyezve. Szeptember 18. án reggel 8 órától déli 1/2 óráig a *szent-háromság szobor* előtt, itt a felügyeletet dr. *Prohászka* Lászlóné fogja gyakorolni; az *Asztalos Sándor-utcánál* *Tagányi* Gusztávné, *Neumar-palota* előtt dr. *Tisch* Mórné, *Wadowszky* Gusztáv fialete előtt sátorban öv. *Vertán* Csabáné őrökdi. *Forray* utca és *Tökölly-tér* sarkán is lesz egy urna, ahol *Probst* Mihályné szorgoskodik, *Salacz-utca* sarkán lévő sátorban dr. *Singer* Jánosné intézkedik, a róm. kath. templom előtt és a templomban lévő urnáknál *Boros* József és *Drescher* Gizella fognak közreműködni. A vasúti állomásnál is

lesz egy szép sátor, amelynél *Szankovits* Miklósné fog elködni. Minden urnához a fent megnevezett asszonyok segítségül kéri Arad asszonyait és leányait. Az iskolások elnöke megengedte, hogy az összes községi iskolákban a gyermekek a nemes célra adakozhassanak. Hiszünk, hogy az állami iskolák igazgatói is megteszik, hogy a tanulók körében gyűjtést irdítanak. Szombat este a Kőspontiban nagy kabaré előadás lesz szilveszterre családi műsorral. Belépő díj 8 korona. A tiszta jövedelem a gyermekeké lesz. A kabaré műsorában a rendezőségben lévő urihölgyek közül sokan szerepelnek.

Vasárnap délután atlétikai és sportünnepélyt rendez az aradi atlétikai klub a postások sportegyesületével együtt. Az itt befolyó jövedelmet az Aradon építendő gyermekkórháznak adják.

As ülésen jelen voltak:

Dr. *Müller* Lajosné elnökle mellett: dr. *Tisch* Mórné, *Kádas* Kálmáné, *Steiner* Jakabné, öv. *Vertán* Csabáné, *Jankó* Imréné, dr. *Singer* Jánosné, *Schwarz* Hermanné, dr. *Polonyi* Jenőné, *Probst* Mihályné, *Tagányi* Gusztávné, öv. *Petrovitáné*, *Glück* Ilona, *Schwarz* Erzsébet és *Boriska*, *Deutsch* Irma, *Vertán* Margit és *Magda*, *Kövecz* Klára, *Deutsch* Irma, *Regényi* Böke, *Vertán* Sári és *Boriska*, *Probst* Böke, *Jákocs* Margit, *Medveky* Etta, *Verzár* Margit.

A férfiak közül jelen voltak: *Leitner* Ernő dr., *Török* Ferenc dr., *Kovács* Vince, *Keller* Lajos, *Lócs* Rezső, *Kádas* Kálmán.

Versengés a nagyváradai püspökségért.

Még egy jelölt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 15.

A nagyváradai püspöki székre, mely *Szmrecsányi* Pál halálával megüresedett, természetesen sok az aspiráns. A néppártnak két hatalmas jelöltje van: *Majláth* Gusztáv gróf erdélyi püspök és *Molnár* János apát; *Samassa* egri érsek, akinek főegyházmegyéjéhez a nagyváradai püspökség is tartozik, *Párvy* szepesi püspököt akarja átvinni Nagyváradra; a primási udvar jelöltje *Kohl* Medárd felszentelt püspök.

— Én, minek is firkál az a számar örökösön. Én nem megyek férjhez...

Ha ilyenkor az anyja megprongatta, haragosan viselkedett:

— Talán nem megyek oly emberhez, akit nem szeretek, akit utálok... Még semmi sem késtem el.

A levelek csak egyre jöttek és a szerelmes rokon mind tüszesebben nyilatkozott szerelméről. Am hiába! Szabina gondolatai egyre a „vis-a-vis“-nál kalandoztak és egy napon arra eszmélt, hogy nemcsak a gondolatai, hanem a szíve is azé...

Történt egyszer, hogy a szokott időben Szabina hiába várta a „vis-a-vis“-t.

Elmúlt két nap, három nap, majd egy hét, de az átellenben lévő ablak még csak ki sem nyílt. Elhelyett sűrűn le volt függönyözve. Szabina lesújtva érezte magát.

Valami baja lehet — gondolta szomorúan.

Vagy talán elutazott. Erre a gondolatra kissé nyugodtabb lett, de csak pár pillanatra.

A rákövetkező nyolcadik napon Szabina a városba készült. Mikor kilépett a kapun, feltűnt neki, hogy az átellenben lévő ház előtt nagy népcsoárdület van. A kíváncsiság odahajtott. Egy halottas kocsi körül álltak az emberek.

— Kik temetnek? — kérdezték egymástól az emberek.

Egy öreg, jóképű asszony kielégítette a kíváncsi tömeget.

— Szomorú temetés ez. Nemcsak magában vája a temetés szomorú, de szomorú annak élete, akit most kikísérnek. Nagyon korán végzett vele a halál. Fiatal volt szegény. Fiatal és boldogtalan. Egy évben egyszerre vesztette el szép ifju hitvesét, aranyos hajú leánykáját és az édes anyját. És a rettenetes csapás elvette az öntudatát. Homály borult az agyára, nem ismert fel senkit. Itt a második emeleten elátkozva élt szegény... Néha egy-egy pillanatra tiszta volt a fantáziája, ilyenkor sírt, mint egy csöpp gyermek. Én voltam szegénynek a gazdaszülője. Ápoltam, gondoztam őt. És szenvedtem vele. Rajta állg látezott meg a sors csapása, mert ahogy a homály elborította elméjét, megbaltak benne az érzések. Aztán mániájává vált a mosolygás. Mindig mosolygott. Rák hosezat kibamult az ablakon a szabadba és belenevetett a világba, mintha ő volna a legboldogabb... Szegény ember. Tegnapelőtt bementem a szobájába. Sötét volt. Az ablakok sűrűn le voltak függönyözve. Főrebuztam a függönyt. És akkor meghűlt bennem a vér. Ott feküdt a divánon sápadt arccal — mozdulatlanul. A végzet kikéltotta felette utolsó szavát. Meghalt. Agyazéhihűdés érte.

Szabina figyelmesen hallgatta az öreg asszonyt, majd mellé lépkedett és félénken kérdezte:

— Mondja néném, melyik volt az ő szobájának ablaka?

— An ni lelkem — felelte szíves hangon az öreg asszony és a második emeletre egy bizonyos irányba mutatott, mire Szabina arca elváltozott, a szemel pedig eihomályosultak, mint akit szédület fog el...

... Szabinát, mikor hazatért a városból, ismét a szerelmes rokon levele várta. Felbontotta, átfutotta a sorokat.

— Mit ír? — kérdezte az anyja.
— A határozott válaszköze várja. Akarok-e a felesége lenni?

Az anyja elvette tőle a levelet és kissé keményen szólt:

— Szegény férfi! Nem érdemled meg ezt az aranyos sorokat. Te makacs, rossz leány. Most én fogok írni neked. Megírom, hogy egy betűt se írjon többé neked. Mert nem érdemlik meg az én makacs lányom.

Szabina szótlanul elvette anyjától a levelet. Leült és írni kezdett. Az anyja ott állt mellette és nézte, mit ír.

— No, csak hogy megjött már az eszed! — mondta örömteljes arccal az anyja, mikor olvasni kezdte Szabina sorait, mely a szerelmes rokonnak szólt és kedves válasz tartalmazott.

Szabina pedig írt... írt. És mialatt lassan, bizonytalanul sercegett a toll kezében, az ajkát összeszorította, nehogy kikörrjön az a mély, nehéz sóhaj, melylyel egyetlen, édes illuzióját temette.

Mindezekhez most új jelölt jön *Lévay Mihály* apátplébános személyében. *Lévay*, aki a függetlenségi párt tagja, ennek a pártnak jelöltje. Barátjai alternatív jelölik. Nem épen a nagyváradi, hanem csak püspökséget akarnak számára. Beérik az az is, hogy *Lévay* akár *Majláth*, akár *Párvy* helyére jöjjön. Elvégre helyes, hogy a függetlenségi párt is gondoljon a püspöki székekre és azokat ne engedje át kardcsapás nélkül a néppártnak.

A párt álljon a sarkára és minden alternatíva nélkül követelje a maga jelöltje számára a váradi püspökséget. Itt az örszempolitika határozott helyén van és *Lévay Mihály* személye és neve elég alkalmas rá, hogy az ő érdekében felvegyék a küzdelmet. *Lévay* igen rokonszenves, derék férfiú és amennyire ez katolikus papban csak lehetséges, elég modern és határozottan függetlenségi ember. Nagyon jó választás volna, de épen azért valószínű, hogy nem lesz belőle semmi.

KRAGULYEVICS KERITŐJE.

A nagy urak, főhercegek „kedvese.”

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, szeptember 15.

A *Kragulyevics* Spázó ügyében Európa-szerte megindított nyomozás napról-napra szenzációs újabb eseteket derít ki. *Nasse* berlini rendőrfelügyelő, akiről tegnap az a hír terjedt el, hogy Budapestről visszautazott Berlinbe, még ma is Budapesten van és csak azért terjesztette elutazásának hírért, hogy nyugodtan dolgozhassék ebben az ügyben, melybe most egyre szenzációsabb nevek keverednek.

A legújabb szereplő és bűntárs — mint fő városi tudósítónk táviratosza — *Nikolics Franko* *Nikolics* legjobb barátja és kerítője volt *Kragulyevics*nek, akit ő gazdag emberekkel hozott össze és az „üzlet” eredményéből provisiót kapott. *Nikolics* most *Berlinben* lakik. A rendőrség úgy akart az ő szerepére, hogy a bajba került *Kragulyevics* azt akarta igazolni, hogy neki az *Engel-féle* rablógyilkosságra nem volt szüksége, mert pénze volt; épp a gyilkosság előtt váltott be a Hitelbanknál Budapesten 1.500 koronás csekket. A rendőrség megállapította, hogy a Hitelbankban tényleg beváltottak ekkor egy ilyen csekket, melyet egy zsarolási manőverből egy igen előkelő helyről szereztek. Ebben a zsarolásban részt vett *Nikolics* is.

Nikolics két évvel ezelőtt ismerkedett meg a jogással. Nemcsak Budapesten, de Bécsben is együtt működtek. *Nikolics* hozta őt össze egy előkelő katonatiszttal, aki *Lajos Viktor főherceg* udvarába volt beosztva. A dologból annak idején illetékes körökben nagy botrány lett. A rendőrség tudomást szerzett róla és nemcsak a katonatisztnak, de *Lajos Viktor főherceg*nek is, aki pedig teljesen ártatlanul keverődött a dologba, *átvontia kellett Bécsből*. *Nikolics*ot és *Kragulyevics*et ekkor örökre kitiltották Bécsből és egyúttal figyelmeztették rájuk a budapesti rendőrséget. *Nikolics* ekkor Budapesten lehetetlenné lett s ezért elmenekült Berlinbe, ahol aztán folytatta üzletelt *Kragulyevics*csel.

A *Kragulyevics* lakásán tegnap talált levelekből megállapították, hogy *Nikolics* összehozta őt *Lynar gróffal* is, aki tudvaleg az *Eulenburg-botrány* egyik hírhedt szereplője volt. *Kragulyevics* lakásán *Lynar*nak sajtókezű levelét találták meg.

*Kragulyevics*et ugyan teljesen megtörte a botrány, de azért nem hajlandó bevallani, hogy részes az *Engel-féle* rablógyilkosságban.

Az egyetem kémiai laboratóriumában megvizsgálták a gyilkosság színhelyén talált hajszálát és megállapították róla, hogy női hajszál.

Kragulyevics a nyomozás újabb eredményei szerint *váltót és okiratot is hamisított* *Krasznai Sándor* néven. A berlini rendőrség elfogató parancsot is adott ki e miatt ellene.

ZSIDÓTEMPLOM a nyári szinkör helyén.

Mülek Lajos dr. előterjesztése. — Az októberi közgyűlés tárgyalja.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától —

Arad, szeptember 15

Az aradi izraelita hitközségnek évtizedes vágya közeledik most a teljesülés felé. Már évek óta foglalkozik az egyre fejlődő hitközség azzal a gondolattal, hogy díszes és impozáns házat építsen Istennek, mert a mai imaház szűk és nem reprezentálja oly fényvel a hitközséget, mint annak örökös sulya azt megkíváná. Arad törvényhatósági bizottsága minden alkalommal kifejezte azt, hogy a zsidó hitközség nagy kulturális és emberbaráti jelentőségét a maga részéről teljes mértékben elismeri és méltatja is. A legutóbbi közigazgatási bizottsági ülésen adott úgy *Károlyi Gyula* gróf főispán, mint *Mülek Lajos dr.* eme meggyőződésnek kifejezést.

A most már pozitív alakot öltött templom építési terv olyan nagyszabásúnak és fényesnek ígérkező monumentális épület tel akarja a várost gazdagítani, mely méltó legyen építettségéhez s méltó legyen ahhoz a városhoz, melynek közepette, testvéries békében a zsidóság él.

A közeli napokban ül össze a hitközség előljárósága, hogy a kérdésben véglegesen döntson s az előljáróság határozatának meghozatala után azonnal összehívandó közgyűlés foglalkozik majd a végrehajtás módjaital. Működésben van ismeretlni azokat az eszméket, amelyeket *Nemess Zsigmond dr.* propagál meleg egyszerűséggel s amelyek a legszélesebb körökben nyerték meg a tetszést. A hitközség elnöke, aki tagja egyszersmind a *végvári Neuman* Dániel elnöksége alatt kiküldött templom-építő bizottságnak is, a következőket mondotta a templomépítés mai stádiumáról:

A templomépítő bizottság már régebben Aradra kéréste *Baumhorn Zsigmond* budapesti műépítést s itt vele együtt megismerkedett mind azokat a helyeket, melyek alkalmasaknak látszottak arra, hogy oda egy szinagoga épüljön. Legalkalmasabb lett volna a *Ferenc-tér*. Mint-hogy oda épül a második római katolikus templom le kellett mondani arról, hogy ott kérje a hitközség a várostól.

Ezenkívül csak egy alkalmas helyet találtak, amely ma azonban nem áll szabadon. Ez tudniillik az a terület, melyet az *Ebtevés- és Simonyi* utcák határolnak s a hol a nyári szinkör áll. A hitközség vezetői férfialnak megtekintették az a hely s most már, mint említettük, a közeli napokban megtartandó közgyűlés határozta el a terület megszerzésének módját. Az előljáróság azt fogja indítványozni, hogy határozza el a hitközség a templom mielőbbi felépítését s hatalmassa fel az előljáróságot a telek megszerzésére. A templomot *Baumhorn Zsigmond* műépítész építi s mindenben *mása-*

less az általa épített szegedi híres szidótem plomnak.

A telek Arad város közönsége s attól kell megszereznie a hitközségnek. Ezért már az októberi rendes közgyűlésen tárgyalni fogja a törvényhatósági bizottság a hitközség kérelmét, a melyet *Mülek Lajos dr.* pártólilag fog betervezni s a közgyűlés jóindulatába ajánlani.

Mint értesülünk, *Mülek dr.* azt indítványozza, hogy a város bontassa le a nyári szinkört s építesse másik szinkört a *Baross-park* kioszk mellé olyképen, hogy homlokzata a *Petőfi* utcával egy vonalba essék s hosszúsági vonala a védőtöltéssel párhuzamosan vonuljon. Ez által a most teljesen elhanyagolt kioszk jóvedelmessége is fokozódna, a park megélénkülne, sőt a park töltés gyönyörű nyár esti sétahelyé alakulna át.

Az új szinkör építkezésére a városnak állg kellene valamit áldoznia. A zsidó hitközség ugyanis *huszonöt ezer koronát* hajlandó vételár fejében a város pénztárába a telekért fizetni s a szinkör egész anyaga, csekély pótlással, felhasználható az új épülethez is.

Ez a terv élénk visszhangra talált mérvadó körökben is. Körülbelül *egy millió koronában* van megállapítva az építkezési költség, amelyet az aradi iparnak juttat a hitközség, mert feltétlenül köti ki, hogy aradi iparosokkal kell minden munkát végeztetni.

Az építkezési költségek megszerzésére is teljesen kidolgozott terve van az építő bizottságnak, mely a telek megszerzése után azonnal lehetővé teszi az építkezés megkezdését.

A gróf ur tévedett.

Az Eszterházy—Liedermann-ügy vége.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, szeptember 15.

Érdekes ügyben döntött ma délelőtt a budapesti törvényszék vádtaácsa.

A budapesti rendőrség — mint megírtuk — néhány héttel ezelőtt *Eszterházy Pál* gróf feljelentésére 56.000 korona elikkasztásának gyanuja alapján letartóztatta *Liedermann Aurél* tőzsdebizománnyost.

A fogva levő ember védője, *Gál Jenő dr.*, a vizsgálat során bemutatta mindazon kötlevelet és tőzsdei árlapokat, amelyekkel igazolni kívánta, hogy az 56.000 korona nem sikkasztott el, hanem *Liedermann* a gróf utasítása alapján játszván, a tőzsdén elveszítette. Ez ügyben ma szenzációs fordulat állott be.

Ma délelőtt *Spett Ferenc dr.* ügyvéd, *Eszterházy Pál* gróf nevében sürgős beadványt nyújtott be a büntető törvényszékhez. Ebben kijelenti, hogy a védelem által becsatolt bizonyítékokból tényleg meggyőződött, hogy a feljelentés alaptalan, s a gróf téves adatok alapján vádolta meg *Liedermann*ot, ez okból panaszát visszavonja s kéri, hogy a vizsgálóbíró helyezze azonnal szabadlábra *Liedermann Aurél*et.

A kérvényt ma délelőtt iktatták s azt Székely vizsgálóbíró még a délelőtt folyamán kézhez is kapta. Miután magánvádra üldözendő cselekményről van szó, a panasz visszavonás folytán, a déli órákban *Liedermann Aurél* szabadlábra került.

Ezzel teljesen be is fejeződött az az érdekes ügy, amelynek hátterében *Petrás Sári* primadonnát és *Kállay Tamás* képviselőt emlegették.

Megkezdődött a nagy hadgyakorlat.

A király Veszprémben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15.

A dunántuli nagy hadgyakorlat ma megkezdődött a király jelenlétével és *Ferenc Ferdinánd* trónörökös vezetése alatt. A trónörökös már reggel kilenc órakor Hajmáskéren volt, a felség pedig délután fél öt órakor érkezett meg az ünnepi díszben álló Veszprémbe. Az egész környék felékesítve, fellobogózva, lelkes izgalomban fogadta a királyt, a trónörökös és a főhercegeket, akiket a katonai előkelőségek nagy száma kísért utjában.

Az első nap változatos programját nem zavarta semmiféle incidens. Ma tulajdonképpen csak a csapatok elhelyezkedése történt meg, a próbaháború holnap kezdődik.

A veszprémi első királynapról és a hadgyakorlat első eseményeiről itt következik tudósítónk jelentése:

A király útja

A király kedden, szeptember 15-én délután 1 óra 30 perckor utazott el udvari különvonaton Budapestről, a déli pályaudvarról Székesfehérvárra és Hajmáskéren át a nagy hadgyakorlatra. Kíséretében voltak *Paar* gróf lovassági tábornok és *Bolfras* báró tábornok főhadsegédek, *Bronn*, *Spanyik* és *Pongrácz* báró szárnysegédek, *Kaltenbron* alezredes, *Margutti* őrnagy, *Paar* gróf szárnysegéde, továbbá *Kerzl* dr. törzsorvos, *Nagy*, kabinetirodai osztálytanácsos, *Fischer*, katonai irodai titkár és *Zeller* udvari fizetőmester.

Az elutazás nagyon egyszerűen történt. A király öt perccel a vonat indulása előtt érkezett meg a pályaudvarra, ahol zászló vagy díszítés egyáltalában nem volt. A felséget a déli vasutak igazgatója üdvözölte néhány szóval, mire a király, aki meglehetősen idegesnek és rosszkedvűnek látszott, főhajtással köszöntö meg az üdvözlést és beszállt kocsijába.

Az udvari különvonat 2 óra 46 perckor érkezett Székesfehérvárra, ahol 10 percig tartózkodott. A király fogadására a földszített pályaudvaron *Széchenyi* Viktor gróf főispánnal élén küldöttség jelent meg, melynek tagjai voltak többek közt *Prohászka* Ottókar székesfehérvári megyés püspök, *Szögyén-Marich* László berlini magyar-osztrák nagykövet, *Zichy* János gróf, *Nádasdy* Tamás gróf, *Eszterházy* László gróf, *Czirák* Antal gróf és *Zichy* Rafael gróf. Megjelentek továbbá Fehérvármegye és Székesfehérvár város tisztikara és törvényhatósági bizottsági tagjai, az összes királyi hatóságok képviselői, a város és vármegye notabilitásai és hölgyközönsége. A királyt, akit megérkezésekor zajos éljenzés fogadott, a vármegye és a város nevében *Széchenyi* Viktor gróf főispán üdvözölte. A király néhány szóval megköszönte az üdvözlést. Ezután bemutatták neki a küldöttség tagjait, mire a király felszállt kocsijába és a vonat tovább robbogott.

Az udvari különvonat 3 óra 49 perckor érkezett Hajmáskérra, ahol szintén tíz percig tartózkodott. A pályaudvaron ő fel-

ségét *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és parancsörtsztje, *Károly Ferenc József* királyi herceg, *Konrád* Ferenc tábornok, vezérkari főnök üdvözölték. Megjelentek továbbá a pályaudvaron a hadgyakorlat fővezetősége, tábornokai, törzs- és főtisztjei. *Konrád* vezérkari főnök jelentést tett a királynak, utána *Ferenc Ferdinánd* trónörökös és a vezérkari főnök felszálltak az udvari vonatra és a királyt Veszprémbe kísérték, a hova az udvari vonat 4 óra 30 perckor érkezett meg.

A veszprémi fogadtatás.

A zászlókkal, virágokkal, magyar mintázatú szövetekkel díszített pályaudvaron nagy sokaság fogadta az érkező királyt. Kivonultak az állomásra az összes hatóságok és testületek. A fogadtatás a pályaudvaron felállított díszsátorban történt, melyet az államvasutak igazgatósága állított fel. Az udvari vonat érkezése előtt megjelentek az állomáson *Frigyes* és *Lipót Szalvátor* főherceg, *Schönaich* báró közös hadügyminiszter, *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter, *Georgi* osztrák Landwehrminiszter és a hadvezetőség tagjai.

A vonatból kiszállva, a felség először a díszsátor parancsnokának jelentését vette át. Azután ellépett a katonák sorfala előtt. Az üdvözlések során először is *Hunkár* Dénes veszprémi főispán üdvözölte a királyt, azután *Szeglethy* György polgármester mondott a város nevében üdvözlő szavakat. *Koller* Sándor alispán ekkor a fogadtatásra megjelent előkelőségeket mutatta be a királynak, akinek ekkor fehér ruhás lányok a veszprémi hölgyek nevében csokrot nyújtottak át.

A király beszélgetései.

Későbbi távirat jelenti:

Mikor a király a perronra lépett, elsőnek *Lipót Szalvátor* főherceg üdvözölte, majd *Frigyes* főherceggel beszélt. Néhány szót váltott a király még *Schönaich*, *Jekelfalussy* miniszterekkel, majd a felállított díszsátorba ment, ahol először *Hunkár* főispán üdvözölte. A főispán Veszprémmegye nevében örömeinek adott kifejezést, hogy őfelsége a hadgyakorlatok alkalmával a vármegyét legmagasabb megjelenésével kitüntetni kegyeskedett és beszédét „Isten hozta Felségedet, Isten éltesse Felségedet, Éljen a király!” szavakkal fejezte be. A percekig tartó viharos éljenzés lecsillapulta után a felség ezeket mondta:

— Hagyományos hűségük biztosítását meleg köszönettel fogadom. Örülök, hogy a hadgyakorlatok alkalmát adtak nekem Veszprém városába jönni. E szívélyes fogadtatás után meg vagyok győződve, hogy a vármegye hűlakósaik közt töltendő napok kellemes emlékezetemben fognak maradni.

Viharos éljenzés után *Szeglethy* polgármester Veszprém város nevében köszöntötte a királyt. A felség így válaszolt:

— Köszönettel veszem hódolatuk és hűségük biztosítását, valamint azt a meleg üdvözlést, melylyel fogadnak.

Szívesen jöttem hosszú idő után ismét Veszprém városába és nagy örömmel fog szolgálni, hogy ez ősrégi város újabb fejlődéséről meggyőződhetek. Vigyék a város lakósaiknak összesen és egyenként királyi üdvözlőmetet.

A király ezután a következő kérdést intézte *Hunkár* főispánhoz:

— Mióta főispánja a vármegyének?

— Harmadik esztendeje, Felség.

— Milyen volt az idei termés?

— Meglehetősen kedvezőtlen, Felséges uram.

— Milyenek a vármegyében az állapotok a read tekintetében?

— Teljesen kielégítő, Felség!

A király ezután a polgármesterhez fordult s azt kérdezte tőle:

— Halad-e Veszprém városa? Igen jó híreket hallottam, hogy szép fejlődésnek indult a város.

— Rövid idő óta meglehetősen fejlődésnek indulunk, Felség.

— Igen szép — felelte a király.

Fejedelmi ajándék a polgármester leányának.

A király ezután *Ferenc Ferdinánd* és *Lipót Szalvátor* főhercegek kíséretében a sátor tulsó oldalára ment, ahol 12 fehér ruhás leány várta. A polgármester leánya, *Szeglethy* Sárka csokrot nyújtott át a királynak, aki mosolyogva kérdezte:

— Ugyebár a veszprémi hölgyek nevében jöttek?

A felség meglepedéssel szemlélte a pompás virágokat.

A főudvarmesteri hivatal ezután egy briliánsokkal kirakott koronával és őfelsége kezébe üdvözlő díszített karperecset juttatott a polgármester leányának.

A püspöki várban.

A király megérkezését és bavitását szakadatlan tarack-lövések jelezték. A vasúttól kezdve a püspöki várig ezer és ezer ember tolongott, de a rendet sehol sem zavarták meg. Igen kedves látványt nyújtott a kis gyermekek sorfala.

A püspöki palota bejáratánál a papság élén *Hornig* Károly megyés püspök fogadta a királyt. Kérte a mindenhatót, hogy a királyt a magyar haza és népe boldogságára sokáig tartsa meg.

Őfelsége pár szóval megköszönte a szívélyes üdvözlést, mire *Hornig* meghatóan azt mondta:

— Eielem legszebb napja ez, Felség!

A püspöki palotában történt fogadtatások befejezése után a király lakosztályába vonult vissza, majd fél hat órakor külön fogadta a még nem akreditált katonai attasékat, majd együttesen a többi katonai attasékat. Hat órakor udvari ebéd volt. Az asztalón őfelsége foglalt helyet *Lipót Szalvátor* és *Frigyes* főhercegek között. Jobbra *Hornig* báró, *Jekelfalussy* és *Hunkár*, balra *Paar* gróf, *Georgi* Landwehrminiszter és *Szeglethy* polgármester ültek. A királyllyal szemben *Schönaich* báró, *Bolfras* báró, *Pallavicini* őgróf, *Klobucsár* és *Klinszky* gróf főlovasszermester ültek. Hivatalosak voltak még a katonai attasék és méltóságok, az egyházak fejei és a magyar sajtó képviselőiben *Gonda* Henrik dr.

A városban tömegesen szólt; az utcák fényesen ki voltak világítva és mindenütt ünnepes, lelkes hangulat uralkodott.

A trónörökös hadiszállásán.

Míg a király főhadiszállása Veszprémben van, a hadgyakorlatok főintézőjének, *Ferenc*

Ferdinánd trónörökösnek főhadiszállása Hajmáskér. A trónörökös Grácból Szombathelyen át az udvari vonattal ma reggel 9 órakor érkezett Hajmáskérra. A pályaudvaron fogadtatására Károly Ferenc József királyi herceg, katonai méltóságok és Hornig báró veszprémi püspök jelentek meg. A trónörökös először Conrad vezérkari főnök jelentését fogadta, azután a püspökhöz fordult, akinek jó magyaros kifejtéssel ezt mondta:

— Igazán nagyon köszönöm Excelenciádnak, hogy ilyen korán reggel ki méltóztatott fáradni a pályaudvarra. Sajnálom, hogy olyan rövid ideig maradtok itt. Köszönöm szives megjelenésüket.

A trónörökös ezután a jelenveoltakkal beszélgetett, majd ismét a püspökhöz fordult:

— Öfelsége a király már sokkal jobban érzi magát. Az utóbbi időben betegeskedett és köhögött is, de most már egészen jól van.

A főherceg ezután még néhány szót intézett Hornighoz, azután kíséretével bevonult Hajmáskérra. Délután a királyi együtt Veszprémbe ment, ahonnan még este Hajmáskérra tér vissza.

A csapatok elhelyezkedése.

A csapatok felvonulása a hadgyakorlat egész területén már tegnap megtörtént. Mindhárom fegyvernem: lovasság, tüzérség és gyalogság kiinduló állásukat foglalták el és már a tegnapi esti órákban mindkét ellenfél alapállásában volt. Ma reggeli hat órakor kezdődött a hadgyakorlatok területén az ellenséges viszony. A mai nap teljesen a felderítő szolgálatnak van szánva. A földérő és az őrszolgálatok már a kora reggeli óráktól működtek, összeköttetés azonban csak a holnap reggeli órákban várható. Ma délután az előírt elhelyezkedés az egész vonalon megtörtént. Minthogy a nagy katonai sziqjálékunk a lehetőséghez képest a háborus helyzethez kell alkalmazkodnia, mint hogy sem a harc megkezdésének, sem a harc felfüggesztésének időpontja megadva nincs és a parancsnokok a legnagyobbfokú órálláságra vannak utalva, a hadműveletek további lefolyása természetesen ismeretlen. Arra számíthat azonban, hogy szerdán reggel, midőn elősége a hadgyakorlat területén legelőször fog megjelenni, már az első lovassági harc megkezdődhetik. A főerő és hírvívő szolgálat, amelyet eddig a lovasság látott el, ez alkalommal az önkéntes automobil csapat felhasználásával tökéletesbülve van.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Modern kéménydöntés. Rendkívül érdekes látványt nyújt és laikusnak épp úgy, mint a szakembernek tanulságos produkció a modern kéménydöntés. Az *Uránia* színház eredeti mozgóképben mutatja be ezt a műveletet, melynél nagy szerep jut a technika legmodernebb találmányainak. A kéménydöntés, mely azelőtt meglehetősen veszélyes volt egybekötve, ma nagyon egyszerű művelet, melynél a legfontosabb szerep a gépeknek jut és az emberi élet legkisebb veszélyeztetése nélkül rombolják le a kéménykolosszusokat. A közönség valószínűleg csodálkozva nézi ezt a képet mely előttünk eddig ismeretlen műszaki műveletet mutat be a legközvetlenebb élethez. A szenzációsnak mondható képet, még csak szerdán mutatja be az *Uránia* színház. Már lit említtük meg, hogy a legközelebbi napokban nagyon érdekes *Uránia*-előadásokat tartanak. A sorozatot *Balla* Ignác kiűnő darabjával, *A mai Rómával* kezdik meg.

A NAGY ÖRÖKSÉG.

Az aradi járásbírósa ma fölbontotta Prodanovics György másfél százezer koronás hagyatékáról szóló végrendeletet, amelyből kiderül, hogy a városnak egy fillért se hagyott.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15.

Ma bontották fel a szombaton este elhalt Prodanovics György végrendeletét az aradi járásbírósaon. Mint lapunk tegnapi számában megírtuk, az elhunyt öreg ur tényleg kitagadta fogadott fiát az örökségből, s ingatlan vagyona haszonélvezetét gazdaasszonyára és unokahugára hagyta, akik azonban csak husz évig maradhatnak a birtokban. Azután az ingatlanok a Viktória takarékpénztárban elhelyezett ötvenezer koronával együtt Aradváros árvaszékének kezelésébe mennek át s az egész összeg kamataiból szegénysorsu szerb középiskolai és egyetemi hallgatók kapnak állandó havi segélyt tanulmányaik egész ideje alatt.

A mai nap folyamán Varjassy Lajos polgármester és Davola Lujza, az elhunyt gazdaasszonya kérvényt adtak be a járásbíróshoz a hagyatéki eljárás megindítása iránt. Prodanovics Döme, az elhunyt mellözött fia, ügyvédje — Krenner Zoltán dr. — utján szintén kérni fogja a hagyatéki eljárás megindítását s a hagyatéki vagyon zár alá helyezését, egyézersmind pedig keresetet ad be a végrendelet megsemmisítése iránt.

A VÉGRENDELET FELBONTÁSA.

Ma délelőtt tizenegy órakor hirdette ki az elhunyt Prodanovics György végrendeletét: Haty Adolf kir. járásbíró. E hivatalos aktusnál az érdekeltek közül senki sem volt jelen, mert a bíróság a törvény rendelkezéseinek megfelelően nem idézte meg a család tagjait.

A végrendeletet, amely ez év február másodikán kelt. Múlek Lajos kir. közjegyző készítette Prodanovics Szent Pál utca 8. szám alatti lakásán s tanuként Danczy Lajos építész, Issekutz Károly kereskedő és Péterfy Antal ügyvéd írták alá.

A TEMETÉS ÁRA.

Ama szokásos bevezetés után, hogy a jelen végintézkedést ép elmével és szabad akarattal teszi, Prodanovics első sorban temetéséről rendelkezik s szigorúan meghagyja, hogy eltemetésének nem szabad hatszáz koronánál többé kerülni.

A KITAGADOTT POPOVICS.

A végrendelet második pontja örökbefogadott fia ellen irányul és így hangzik:

— Kijelentem, hogy azon örökbefogadási jogoselekmény, amely 1902. április 13-án Beles János kir. közjegyző előtt Prodanovics Demeter alias Popovics részére kötött, létre nem jött, mert nem lett úgy jóváhagyva mint azt én kértem, úgy pedig, ahogyan jóváhagyták, nem fogadom el, mert hozzájárulásom és akaratom ellenére történt. Ezen örökbefogadási szerződés megszüntetése iránt a törvényszéknél 1906-ban keresetet indítottam. Különben újból kijelentem, hogy nekem sem kedvem, sem szándékom Prodanovics Döme alias Po-

popovicsot örökbe fogadni, vagy őt mint családtagot és rokont tekinteni.

Kijelenti azután, hogy Prodanovics Demeternek soha sem adott nyolcvanezer koronáról szóló, vagy másféle kötelezvényt, neki egy fillérrel sem tartozik s ha mégis ilyen okmányai vannak, azok hamisak, vagy hamisítottak.

A SZERB TANULÓKNAK.

A szerb tanulók segélyezésére vonatkozó alapítványról az elhunyt akként intézkedik, hogy a Viktória takarékpénztárban betétkönyvecskére elhelyezett 50,000 korona halála után Arad szabad királyi város árvaszékének adandó át, amely ez összeget husz évig kamatozólag kezelje, azután a tőkéből és a kamatok kamataival felszaporodott összeg évi kamataiból, valamint az árvaszék kezelése alá kerülő ingatlanok jövedelmeiből minden évben 1000 korona kamat levonandó s a tőkéhez csatolandó mindaddig, míg a tőke a fél millió koronát eléri.

Az ezer korona kamat levonása után fennmaradó kamatokból annyi havi husz koronás stipendium alakítandó, amennyi csak telik és ezek ama jó magaviseletet tanusító s jól tanuló szerb ifjaknak adandó ki, akik az aradi gimnázium, vagy reáliskola negyedik osztályába lépnek, vagy kereskedelmibe járnak. A husz koronás havi stipendium mindaddig megilleti őket, míg középiskolai tanulmányaikat elvégzik, de csakis a tiz havi iskolaidő alatt. Az új iskolai év kezdetével azonban a stipendium minden további kérelem nélkül újból kiadandó havonként az illető tanuló, vagy szülei kezébe.

Ha a stipendiumot élvező ifjak a középiskola elvégzése után tanulmányaikat tovább akarják folytatni, akkor havonként nem husz, hanem negyven korona stipendiumban részesülnék mindaddig, míg felsőbb tanulmányaikat befejezik. Ez a stipendium is évente csak tiz hónapon át jár, de minden évben további kérelem nélkül kifizetendő az ifjaknak tanulmányaik befejeztéig.

AJÁNDÉK KÉT ASSZONYNAK.

Az elhunyt ezután ingatlanairól rendelkezik. A Szent Pál utcai házat unokahugának, László Sebőné született Prodanovics Ottiliának hagyja ama kikötéssel, hogy husz évig nem szabad elidegenítenie. A radcaui házat és az Arad határában fekvő földeket husz évi haszonélvezetre szintén unokahugának hagyományozta. A husz év eltelte után az ingatlanok szintén Arad város árvaszékének kezelésébe mennek át és az alapítvány növelésére szolgálhatnak. H. Liszáné a husz évnél előbb halna el, es esetben az ingatlan kezelését már akkor átveszi az árvaszék.

A Wesselényi-utcai házat gazdaasszonyára, Davola Lujzára hagyja, aki azonban az ingatlan szintén csak husz évig haszonélvezhet, ezután, vagy a gazdaasszony halála esetén már előbb ezt a házat is az árvaszék veszi kezelésbe az alapítvány gyarapítására.

A SZEGÉNY FIUK FÖLRUHÁZÁSA.

A huez év eltelte után a felszaporodott tőke évi kamataiból és az ingatlanok jövedelméből mindenekelőtt 200 korona levonandó s abból a karácsonyi ünnepek előtt annyi aradi szerb fiu ruházandó fel téli ruhával, amennyi az összegből telik. Kiközl azonban, hogy egy-egy fiu téli ruhája husz-huszonöt koronánál többbe nem kerülhet. Az árvaszéknék azonkívül jogában áll szükség esetén szegény szerb fiuk felruházására további 100 koronát fordítani. A stipendiumban részesülő s a felruházandó fiuk névsorát az iskola igazgatóságának előterjesztésére a városi tanács állapítja meg.

Ha az ingatlanok az idők folyamán nagyon megrongálódnának, vagy igen jó áron volnának értékesíthetők, az árvaszéknék joga van az ingatlanokat belátása szerint nyilvános árverés útján áruba bocsátani, de a Szent Pál utcai házat 80,000, a radnai-uti házat s kertet 32,000, a Wesselényi utcai házat 20,000 és végül a határban fekvő földeket 10,000 koronán alul eladni nem szabad.

A PÖRÖSKÖDŐ ROKONOK ELLEN.

Ezek a végrendelet főbb intézkedései, amelyek után Prodanovics még kijelenti, hogy aki az örökösök közül a reá eső örökséggel meg nem elégszik, s a végrendelet ellen pert indít, *annak semmit sem juttat.* Ez a pont azonban semmiképen sem akadályozza meg Prodanovics Demetert abban, hogy a *végrendeletet perrel támadja meg*, annyival is inkább, mert neki a végrendelet alapján az örökségből egy fillér értékű sem jut. Kétségtelen, hogy a per reá nézve sikerrel fog járni, mert a törvényes osztályrész őt jogosan megilleti.

Letartóztatott bankigazgató.

Aki őt bankban csalt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 15

A budapesti bank-szélhámosok sorozata szinte hónapról-hónapra növekedik. Ma egy olyan bankigazgatót tartóztatott le a fővárosi rendőrség, aki nem kevesebb, mint öt bankot alapított és mind az ötben egyaránt bűnös manipulációkat üzött.

A legújabb bankcsaló letartóztatásáról és üzelméről fővárosi tudósítónk ezeket telefonálja:

A budapesti rendőrség ma letartóztatta Wechsler Gyulát, a „Budapest jobbparti takarékpénztár“ vezérigazgatóját. Wechsler veszedelmes bankalapító, aki foglalkozásában a csalástól és okirathamisítástól sem riadt vissza.

Wechsler néhány évvel ezelőtt alapította a „Budapest jobbparti takarékpénztár“ 150,000 korona alaptőkével. Nemsokkal ezután ingatlan alapon szervezte a „Budapesti III. kerületi takarékpénztár m. sz.“-et és majdnem ugyanabban az időben még egy bankot alapított „Budapesti és váci takarékpénztár r. t.“ címen. Alapított később még két intézetet: egyet Budán és egyet — az előbbinek fiókjaként — Pillecsabán.

Mind ezeknek az intézeteknek Wechsler volt az igazgatója. Az üzlet azonban mindennél rosszul ment, mert sehol sem igen bíztak Wechsler bankjában. Ekkor Vácott akart intézetet nyitni, ebben azonban a rendőrség közbelépése megakadályozta. A rendőrséghez ugyanis több oldalról feljelentés érkezett Wechsler ellen. A feljelentők elmondják, hogy ők

kölcsönt vettek Wechsler bankjától; Wechsler kötelevényt íratott alá velük, azonkívül kölcsöneiket betábláztatta és egy blanco váltót is vett fedezetül. Az adósok pontosan fizettek, a bankok mégis valamennyiüket *bepereittek.* Ők ekkor a takarékpénztárhoz fordultak, ahol azonnal nyugtázták meg őket, hogy az ügy csak „üzleti tévedés“ volt és gondoskodni fognak a pör beszüntetése iránt. A felek megnyugodva távoztak, az intézetek azonban nem szüntették be a pöröket és valamennyi alperest elmacsoltatták. Ezenfelül még a fedezetül kapott blanco váltókat is kitérítették, még pedig *sokkal nagyobb összegre*, mint a melyekre a kölcsönök száltak és azután ezeket a váltókat idegen intézeteknél lezártították.

A rendőri nyomozás folyamán mindezek rábizonnyítottak Wechslerre, akit ma a budapesti rendőrség család és okirathamisítás miatt már le is tartóztatott.

Rossz világ jár az adósokra.

Ezerkétszáz bejelentés az aradi bíróságoknál.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15

Rossz idő jár az adósokra! Amióta „patrónusunk“ Günther Antal törő alá juttatta a végrehajtási novellát, megnehéült az idők járása feletük. A cipész, a szabó, a divatárkereskedő és mindazok, akik eddig szívesen nyújtottak hitelt a kis fizetésű polgároknak s készséggel egyeztek bele, hogy követeléseiket részletekben kaphassák meg, most egyszerre megváltottak. Kényszerítette őket erre az új végrehajtási törvény ama rendelkezése, amely határidőhöz köti a követelések bejelentését. Aki ezt a terminust elmulasztja, nem részesülnek abban a kedvezményben, hogy adósaik bepereitése esetén a régi végrehajtási eljárás szerint foglaljanak a szerencsétlen alperes lakásán. Már pedig a régi törvény az újhoz mérve határozottan a hitelezők javára szól, mert a novella sok olyan tárgyat kivisz a lefoglalás alól, ami azelőtt szintén kielégítési alapul szolgált. A hitelezők tehát most országszerte sietnek bejelenteni a követeléseiket.

Amilyen nagy kárral jár az a szegény adósokra nézve, oly óriási jövedelmet jelent az államnak. Milliókra rug az az összeg, amely a bejelentési kérvényekre előírt bélyegek lerovásával a kincstár zsebébe vándorol. Az elkésredett adósok — mi tehéik tőlük — ugyanis azt mondják: ezt a törvényt csak azért eszelték ki, hogy az állam új módot találjon a polgárok megadóztatására.

Szeptember kilencedike óta — ekkor lépett életbe az új végrehajtási törvény, — garadával érkeznek az aradi járásbíróság iktatójába a sommás keresetek és bejelentések. A kis- és nagykereskedők óvatosságából majdnem összes adósaik ellen fennálló követeléseiket peresítik, kivételt csak a „prima penna“ gyűjőnév alá foglalt igen csekély számú adós képes. *A mai napig több, mint ezerkétszáz bejelentés érkezett az aradi járásbírósághoz.* Egyedül ma háromszázhusz ilyen kérvényt adták be, közle a *Belica* testvérek medgyesegyházi kereskedő cég ötven darab bejelentésével.

Aki az ügyvédi irodákban érd ködik, megtudhatja, hogy minden fiskális bejelentéseken dolgozik. Ha pedig a papírkereskedő üzletekbe megyünk érdeklődni, tapasztalhatjuk, hogy tíz nap óta több, mint három ezer bejelentési blanketta kelt el, amelyekkel ügyvédek és kereskedők vásárolták össze. Hiába, rossz idő jár az adósokra!

A főszolgabíró és barátja a verklis.

„Megloptak egy uri társaságban.“

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15.

Klingklang József zenénépszerűsítő Aradon. Mint ilyen, roppant önértetes s állandóan azzal az energiával beszél, mint amilyent például — a vaskancellár szokott alkalmazni beszédelben. Bismark herceg meg volt győződve arról, hogy ő történelmet csinál. Klingklang József pedig eskü alatt hajlandó vallani, hogy nélküle Arad *zenei* élete hiányos lenne. Azért szakított a mesterségének elkopott s már divatból kivész elnevezésével s ha valaki azt kérdezte a kis pupos verklitől, — mert hát kintorna nyaggal az istenadta — hogy mi a foglalkozása, Klingklang József egy repülőgép feltaláló eleganciájával nyult a kalapja bélése alá s kivette a következő névjegyet:

Klingklang József

zenénépszerűsítő

Arad

A kitűnő művész rendes vendége Hoffmann Győző rendőrhadnagy, akinél legalább hetenkint egyszer megszokott jelenni.

Hoffmann a rendőrség zenereferense (tudniillik ő ad kintornásoknak és más hasonló művészeknek játszási engedélyt) s hozzá kell fordulnia a klasszikusok terjesztőjének az engedélyért. Ezt az engedélyt Klingklang művészhez illő nemtörődomséggel szokta kezelni s rendszeren el is vesztli. Amiből aztán baj származhatik, mert hát a rendőr előkérheti s ha nem tudja felmutatni, akkor szigorúan megbüntetik.

Ma ismét beállított Hoffmann hadnagy hivatalába.

— Már megint elvesztettem azt az átkozott licenct, tekintetes ur! Adjon kérem egy másikat — szólt páinkás hangon Klingklang József.

— Hat mi vagyok én? engedélygyár — pirtott reá Hoffmann — miért nem vigyáz az írásaira? Hol rugott be s merre járt megint?

— Bocsánat, — szavata zenénépszerűsítő — de Klingklang József nem rug be akárhol és nem jár akárhova. Abban igaz van a tekintetes urnak, hogy mulatozás közben vészett el a licenc, hogy verje meg a ragya, mert ellopták a kabátomat s vele együtt vészett el az átkos írás. De ki tehet róla, ha már uri társaságban sinez biztonságban az ember jószága.

— Mit beszél maga? Uri társaságban lopták meg magát? kérdezte most már érdeklődéssel Hoffmann.

— Igenis uriban. Egy főszolgabíróval mulattam.

— Kivel?

— Egy főszolgabíróval. Valóságos főbíróval. A Boros Béni téren találkoztunk s beinvitált egy kis polgári murira.

— Honnan ismerte magát a főbíró?

— Hogy honnan? Harmadezör: sokszor csukott be, mert a falujában engedély nélkül népszerűsítettem a zenét. Először pedig a főbíró ur kiváló zenebarát és tudja, hogy az én gépem gyönyörűen húzza o'y szivrehatóan, hogy könnyezni szoktak az emberek. Valahányszor mulat, csak velem húzaja. Es mit szól hozzá tekintetes ur, még ilyen finom társaságban is ellopják az ember kabátját meg a licencét. Nem szörnyűség ez?

Alig tudta Hoffmann megnyugtanni a kis pupos zenénépszerűsítőt, s ki gyönyörűen verklizik és o'y szivrehatóan hazudik, hogy a verkli engedélyt már ezért is érdemes megadni neki.

Csődkérvény

Nagy Lajos és felesége ellen.

Beadvány az aradi törvényszékhez.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 15.

Kellemetlen és sajnálatos eseményt jelent az a kérvény, amely ma érkezett az aradi törvényszék polgári iktatójába. Egy fővárosi kereskedő cég csődöt kért Nagy Lajos, az Aradon általában ismert és kedvelt volt szállótulajdonos és neje ellen azon az alapon, hogy körülbelül kétezer koronára rugó követelése veszélyeztetve van. A kérvényt a szabadságon levő Heller Mór dr. helyettesének, Szalay Béla dr. törvényszéki bírónak osztották ki. Szalay dr. tárgyalást fog az ügyben kitűzni, amelyre úgy Nagy Lajost és nejét, mint a kérvényező cég jogi képviselőjét meg fogja idézni s csak a felek kölcsönös meghallgatása után dönt a csőd elrendelése, vagy a kérvény elutasítása felett.

A szimpatikus s általában kedvelt Nagy Lajos életpályája eddig is elég változatos volt. Szegény sorsból becsületes munkával küzdötte fel magát előnyös vagyoni helyzetbe. Először a Kánya-féle vendéglőt bérelte egy barátjával együtt, majd trsa kivált az üzletből s Nagy Lajos egyedül vezette tovább a vendéglőt. Idővel jobb anyagi helyzetbe jutva, kibérelte a mai Kovács és Novotny-féle vendéglőt, majd a házat is megvette. Körülbelül tíz évvel ezelőtt új spekulációba kezdett. Kibérelte a Fehér Kereszt szállót a kávéházzal és vendéglővel együtt. Vezetése alatt az üzlet virágzásnak indult és Nagy Lajos vagyona egyre gyarapodott, úgy, hogy Aradon még két házat és egy szöllőt vásárolt.

Időközben Nagy Lajos elesett a Fehér Kereszt további bérletétől s mikor a Központi-szálló régi tulajdonosai, Schnabel és Csorvai tönkre jutottak, Nagy Lajos megvette tőlük az üzletet. A kedvezőtlen viszonyok folytán azonban ez a vállalkozása nem ütött be. Ehez járult, hogy Nagy Lajos már nem olyan nagy gonddal örködött üzlete fölött. Szerencsétlen spekulációk következtében nagy összegeket vesztett, úgy, hogy kénytelen volt üzletét eladni. A Központi-szállót a múlt év júniusában kétszáz ezer koronáért eladta Rónai A. Jánosnak, ő maga pedig Miskolcon átvette a Korona-szállót száztizenhatezer koronáért. Ugy látszik ez a vállalkozása sem sikerült, mert körülbelül hat héttel ezelőtt az új üzleten is tulajadott. A szállót Böcögi József miskolci vendéglős vásárolta meg százhuszezer koronáért. Ugyanezen időtájt eladta egyik aradi házat és szöllőjét is.

Érdekes, hogy Nagy Lajos könyvelője és titkárja, Komlós Ármin, mostanában vett Miskolcon egy kávéházat.

Aradon mindenki tudta, hogy a nemrég dús gazdag Nagy Lajos kedvezőtlen vagyoni viszonyok közé jutott, de arra senki sem gondolt, hogy csődöt fognak kérni ellene. Ma azonban Grünfeld Miksa budapesti kereskedő megbízásából jogi képviselője, Schwart Vilmos dr. fővárosi ügyvéd kérvényt nyújtott be aradi helyettese, Iszpravnik Széver dr. útján az aradi törvényszékhez a csőd elrendelése iránt.

A kérvény szerint a cégnek 1957 korona 20 fillér követelése van, amelyet már peresített is, de kielégítési alapot nem talált. Mivel Nagy Lajos és neje időközben a miskolci Korona szállót is eladták, — mondja a kérvény — a követelés veszélyeztetve van s ezért indokolt a csőd-kérés.

A törvényszék a kérvény következtében tárgyalást fog kitűzni s annak megtartása után határoz. Nagy Lajos és neje ellen épen a múlt héten kért egy hitelezőjük csődöt a miskolci törvényszéken, ott azonban a kérvényt azzal utasították el, hogy az ügyben a miskolci törvényszék nem illetékes.

Amiről beszélnek.

*

Felbontott eljegyzés.

A családi tűzhely legfájdóbb sebei a visszament parthiek. Szomorú dolog az, mikor az eljegyzési kártyák szétküldése, az esküvőre megtett előkészületek, a rokonok, ismerősök és pukkasztandó barátok összeharangozása után bekövetkezik a jegygyűrűk visszaküldése: az eljegyzés felbontása. Nincs kinosabb látvány, mint mikor az exmenyasszony akadozva felel az esküvő terminusa után tudakozó kíváncsiaknak:

— Hát . . . hát . . . azaz már nem vagyok menyasszony. Visszaküldtem a jegygyűrűt annak a . . . !

Szomorú eset az ilyen, melyről nem illik humoros históriát írni. Arról az esetről sem illenék, melyről ezekben a sorokban szó lesz, ha nem végződött volna olyan érdekesen, mint ahogy tényleg végződött.

A kezdete ennek is olyan volt, mint ahogy a visszament parthieknak kezdődni kell.

Ez a parthie is létrejött Arad megye egyik nagyobb községében, ahol a menyasszony egy ottani jónévű birtokos leánya. A vőlegény szintén a megyébe való; nem annyira jónévű, mint inkább jó módú. Emellett azonban rettenetesen fősvény. Ez a tulajdonság bizonyos határok között — különösen a leányos papák előtt — tiszteletreméltó és nem lett volna akadály a szóbanforgó házasság megkötésének sem, ha eme határok között marad. A vőlegény fősvénysége azonban most tulment e határokon: kapzsisági jelleget öltött és különösen a hozomány nagysága tekintetében mutatkozott. Hosszas közvetített tárgyalások után azonban mégis megegyezt az apa az ifjával és az eljegyzés megtörtént.

Az eljegyzés után a fiatallembert bevezették a menyasszonynak igen nagy családjába. A környező megyékben több helyen vannak a menyasszonynak rokonai, akik valamennyien jó módú, vendégszerető emberek. A menyasszony szülei megismertették a vőlegényt mindenfelé s: a rokonok szíves meghívására a fiatallembert kellemesebb napokat töltött a falusi gazdag rokonoknál. Ismerettségét kötött e révén a környező megyék jó módú aranyifjúságával, amely magyaros barátsággal fogadta körébe az idegen fiatallembert.

Néhány héttel azonban az eljegyzés után baj történt a kréta körül. Miért, miért nem, főképp azonban anyagi okok miatt az eljegyzés felbomlott. A leány visszaküldte a jegygyűrűt és édesanyjával együtt elutazott egy fürdőhelyre feledni.

Az eljegyzés felbontása nem olyan kellemes esemény, melynek hírére a „gyászoló” család terjeszteni szereti. Rábízzák ilyenkor az időre — és egy újabb vőlegényre, hogy a székküldött eljegyzési kártyák nyomait kitörölje a közönség emlékezetéből. Így történt most is. Az exmenyasszony családja nem sietett értesíteni rokonait és ismerőseit a parthie visszamenéséről.

Ezeken azonban szokatlan következményei lettek. Fülébe jutott a családnak, hogy az exvőlegény továbbra is a leány vőlegényeként szerepel, legalább is nem igyekszik jóindulatulag figyelmeztetni a vele erről beszélgetőket az eljegyzés felbontásáról. Megtudták azt is, hogy az egykori vőlegény a távolabbi lakó rokonoknak és az exmenyasszony családja ismerőseinek vendégszeretét továbbra is élvezzi, sőt apró szíveségek kérésére fel is használja.

Ez a legkevésbé sem lovagias eljárás érthetően megharagította a leány apját. Elnölte arra gondolt, hogy írni fog összes rokonainak és barátainak és közli velük az eljegyzés felbomlását. Ez azonban meglehetősen kényelmetlen volt a levélírást nem kedvelő apának. Gondolt tehát egyet: bejött Aradra és egy itteni nyomdában megrendelte a következő szövegű kártyát:

Értesítés.

Ezen az uton értesítjük kedves ismerősünket, hogy Ilonka leányunknak X. úrral kötött eljegyzése felbomlott.

Y. és neje

Másnap azután az összes rokonok és ismerősök megkapták ezt a szokatlan kommunikét, az egykori vőlegény pedig kellemetlenül tapasztalta, hogy már mindenütt tudnak a visszament parthieről.

Primadonnák, állás nélkül.

*

Minden hangulatos bevezetés nélkül mindjárt felsoroljuk az állás nélküli primadonnák neveit: Fedák Sári, Küry Klára, Komlóssy Emma, Turchányi Olga, Della Donna Eugénia, Ney Leona és Szegedy Erzs. Heten vannak, heten, mint a gonoszok. Ragyogtak, tündököltek. Tapostak babér között és szíveken. Ma pedig nincs állásuk, nincs biztos keresetük, de azért fényesen megélnék: automobilon járnak vagy fogatot tartanak és Budapest legdrágább lakásait ők bérlik, kivéve Fedák Sarit, aki Berlinben éledgel ugyanezen alapokon . . .

Tehát, ha valaki primadonna, akkor még állástalanul is rámosolyog a bőség, tehát még facér primadonnának is jobb lenni, mint állásban levő főkönyvelőnek. De nem bántjuk szegényeket, akiknek különben sem kell a hatósági munkaközvetítő intézethez fordulniok, hogy kenyérhez jussanak. Hiszen nekik ugyanis pástétom kell és — nem kenyér.

Mert, ha „működni” akarnának, van rá tér bőven a vidéki színpadokon, ahol most olyan nagy a primadonnaszükséglet, mint amilyen a rendes fogalmu szükség vala ama hét sovány esztendőben: nagyon, de nagyon soványok a primadonnakalászkodók. Ha tehát a fölösleges pesti termés lejönne a vidékre, itt nemcsak jó árat termelne a primadonna-börzéken, hanem a közönség is megkapná azt, ami a közönségé: a jó, vérbeli primadonnát. De hát a pesti prima nagyságák inkább „kenyér nélkül” maradnak, semhogy „lezüljenek” a vidékre. És talán az állásnélküli való sétálás odafönt Pesten nem is tartozik az utolsó dolgok közé. De persze, csak úgy, ha az ember — férfi szívekkel táplálkozó primadonna.

ARADI KABARET.

*

Itthon van a hadsereg!

— Aradi hölgyek dala. —

Mit se ér a nyár, az ősz, tél,
Kobrak-féle új cipő,
Mit se ér a lokni, parfüm,
Napsugáros, szép idő.
Hej! mit ér a nagy kalap s az
Új kosztüm, új toalett,
Hogyha mind e drágaságok
Megmutatni nincs — kinek,
S nincs itthon a hadsereg!

Rém unalmas volt a város,
Ures volt a sétatér,
Az erünkben lassan, lomhán
Sétált fel s alá a vér.
Nem kacintott két szemünk, de
Nem is érte volna meg,
Hisz mért forrjon fel a vérünk,
Mit nézzenek a szemek,
Ha nincs itt a hadsereg.

— Megjött megpróbáltatásunk
Büvös napja végre már.
Délceg regiment léptektől
Reng az egész nagy határ.
Az örömtől, boldogságtól
Szívünk, lelkünk megremeg,
Hogy bakától ezredesig
Itthon van a hadsereg,
E gyönyörű hadsereg.

Más a korszó, más az élet,
Délcegek a hadnagyok,
Szébb a csillag a galléron,
Mint a menybolton ragyog.
Egyik bakát, — másik freitert,
Ki meg kapitányt szeret,
— Egyforma nagy szeretetben
Részesül a hadsereg,
Az aradi hadsereg.

Félre bu, — hogy több fizetést
Kapnak majd a tiszt urak,
S hogy soha magyar vezényszít
A legfőbb ur meg nem ad.
Szívünk mégis gyorsabban ver,
S felesillannak a szemek,
S könnyebbülten felsóhajtunk:
Ah ...! biztonságban leszek,
Itthon van a hadsereg!

Szilánk.

HIREK.

A BETEG KIRÁLYNŐ.

*

Vilma, hollandiai királynő betegségéről a legkalandosabb hírek terjedtek el. A féléhivatalos jelentések a németalföldi királynő állapotáról merőben ellenkeznek az udvari körökből kikerült hírekkel. Az első hír az volt, hogy Vilma királynő *holt gyermekkel hozott a világra* s hogy a korai szülés veszedelmes betegséget okozott. Később oda módosították ezt a híradást, hogy az abortusról szóló hírek nem felelnek meg a valóságnak, ellenben veszedelmes operációnak vetették alá.

A tegnapi nap folyamán Amsterdamból érkezett táviratok hírül adták, hogy a királynő állapota aggasztóvá lett. Most a híradásokat és cáfolatokat összefoglaló újabb, eléggé zavaros, vagy legalább is nem eléggé világos tudósításokat röpitnek világra Berlinen át Amsterdamból. Eszerint Vilma királynőnél a múlt héten

abortus nem fordult elő. A királynő férje a magántitkárt felhatalmazta a legenergikusabb hangú cáfolatra. A királynő, aki édesanyja látogatását fogadta, a múlt héten teljesen jól érezte magát: a hét elején nap-nap után a szabadban volt, a hét későbbi napjain pedig a királyi kastély termeiben gyakori társalgást folytatott udvarhölgyeivel. A holnapi trónbeszéd még nem emlékezik meg az örvendetes eseményről, a melynek bekövetkezése csak márciusra várható. Szombaton Apenbornban sok megjegyzés tárgya volt, hogy Vilma királynő a hozzá látogatóba jövő Emma anyakirálynénak a kastély külső lépcsőjéig eléje sietett.

Ezek után valóban ezidőszerint nem lehet megállapítani, hogy súlyosan beteg-e a németalföldi királynő, vagy pedig hogy virágzó egészségnek örvend-e?

— Az október hatodik gyászünnepély. A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság holnap, 16-án délután 5 órakor a Weltzer János utcai fiúiskolában ülést tart az október hatodik gyászünnepély rendezésének megbeszélése végett.

— Csernoch püspök Pankotán. Csernoch János római kat. püspök bérmautját folytatva hétfőn d. u. 1/6 órakor érkezett Pankotára. A vasúti állomásnál Faragó István világi főszolgabíró üdvözölte. A templom előtt felállított sátonnál órlási közönség zúgó éljenzéssel fogadta a főpapot. Az iskolás gyermekek, tüntetők és lövészek sáfala között vonult be a templomba, hol a tanítók énekkara fogadta. Istentisztelet után a Sulkovski herceg kastélyában berendezett lakosztályába vonult és mindjárt fogadta a tisztelgő testületeket. Először a felekezeti lelkészek tisztelegtek Kócsa Károly ref. lelkész vezetésével, majd a különböző testületek Gherba Giszta közlégi jegyző vezetésével. Ezre kiváltság és fátyol menet volt. Vacsora alatt a pankotai dalkör adott elő a kalmi darabokat s ez alkalommal a dalárda nevében Gombos Antal általi iskolai igazgató-tanító üdvözölte a főpapot. A püspök nagy örömmel és megragadottsággal köszönte ezt meg és buzdította úgy a tanítókat, mint a dalárdistákat a magyar dal ápolására, mely — ugymond — missziót tölt be ezen a vidéken. Ma, kedden délelőtt volt a bérmautás szentségének kiosztása. Pankotán 800-an vették fel a szentséget. Délben díszbéd volt a hercegi kastélyban. Délután 2 órakor már kocsi utat a püspök, hogy 3 órakor a szingyal és dászóházi híveket részesítse a bérmautás szentségében. A pankotai fogadtatás és a bérmautás lefolyása igen meglepte a főpapot s többször hangoztatta, ha mindenütt ilyen intelligens gondolkodású hívekkel lenne dolga, úgy minden nagyobb fáradság nélkül teljesítené kötelességét.

— Az aradi Kossuth szobor. A jövő tavasszal felállítandó Kossuth-szobor főalakja, mint azt megírtuk, teljesen elkészült s Margó és Pongrács szobrászok műtermében egy bizottság meg fogja tekinteni. Huszadikán lesz a szemle, amelyen Barabás Béla, Benedek Árpád, Albert Andor és Schwartzs Zsiga vesznek részt.

— Plesch Herman temetése. A tegnapi elhunyt Plesch Herman temetése holnap, szombán délután 4 órakor megy végbe az Andrássy-tér 3 számú gyászházából. A temetésen az Asztalos Sándor társaság testületileg jelenik meg, s melyre az alábbi meghívást bocsátották ki:

Az „Asztalos Sándor Társaság” tagjai felkértek, hogy megboldogult társainkunk, Plesch Herman ur végtisztességén való részvétel végett f. hó 16-án d. u. 1/4 órakor a Központi

kávéházban minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjenek, hogy onnan testületileg vonuljunk a gyászházhoz, hol társaságunk diszelnöke, Szondy János ur fogja a megboldogultat társaságunk nevében elbucustatni és koszorút helyez a ravatalra. Az elnökség.

— Az oroszországi kolera. Szentpétervárról táviratozzák, hogy az utolsó napon 138 újabb kolera-megbetegedés fordult elő és 36 beteg meghalt. A kórházak zsúfolva vannak súlyos betegekkel. Fővárosi tudósítónk jelenti, hogy Budapest székesfővárosi tisztifőorvosa ma értekezletre hívta össze a fővárosi tisztiorvosait, hogy megvitassák azokat az intézkedéseket, melyek a kolera fellépésének megakadályozására szükségesek. Felhívták a főorvosokat és kerületi orvosokat, hogy a menhelyeket, a gyanús házakat azonnal látogassák meg és állandóan ellenőrizzék.

— Voigt kapitány Párisban. Egy berlini távirat jelenti, hogy Voigt Vilmos, a köpeniki kapitány bécsi és budapesti tapasztalatai dacára Párisba utazott. A francia fővárosban Voigt a Folies Bergeres színházban akar fellépni, de valószínűleg ott se engedik meg a mókázását.

— Rövid hírek. Szatmárnémetiből táviratozzák: A szatmárnémeti Széchenyi társulat azzal szemben, hogy a nemzetiségek között mozgalom észlelhető, sőt, hogy az Asztra emberei gyülekezni Szatmár falai köze mentek, a vármegye nemzeti békéje felett órkodó Széchenyi társulat elhatározta, hogy nagygyűlést tart, amelyen tiltakozó szavot felemlél. — Ischlból jelentik: Maria Valéria főhercegnő fiatal, Ferenc Károly és Tivadar főhercegekkel tegnap este Feldkirchbe utazott. — Konstantinápolyból jelentik: Daeddánál arabok megtámadtak egy zarándok karavánt. A város csapatok kiküldését kéri. A két egyesített ifju-török komité holnap közös programjának megalkapítása céljából közgyűlést tart. Ha a programot a szaloniki komité elfogadja, ki fogják azt hirdetni. A nagy vezérvalóságri szülő híreztetések alaptalanok, amennyiben ezt sem a sajtó, sem a komité nem kívánja. — Bécsből táviratozzák: Aehrenthal báró külügyminiszter ma délután 3 órakor Gager baró es. és kir. követ kíséretében Berchtold gróf látogatására Bucalauba ment. Eszterházy Pal gróf külügyminiszteriumi osztályfőnök, akivel Berchtold gróf szoros barát viszonyban van, szintén meghívást kapott Buchlau kastélyba és Aehrenthal baróval egyidejűleg fog oda elmenni.

— Halálos kocsiakadás. Nagyváradról írják: Tegnap este Toth Minaty, Károlyi Lőrinc gróf urad. császári Balyok közönségi kocsiin gyerekekkel hazafelé Siaplakra. Kocsiján Fúrás József segédjegyző, Szarka János uradalmi tisztartó és Toth uzenhároméves kisgyereke foglaltak helyet. Egy darabig csendesen baktattak a lovak, de amikor a kocsi egy laukás dombhoz ért, Toth ostarával a lovak közé csapott. A lovak erre megugrottak és örül iramban kezdtek végani a kocsival. Az egyik fordulónál a kocsi rossz csapódott egy fához, felborult, úgy, hogy a bennüök mind kiestek. Toth Minaty esés közben a fához vágódott oly erősen, hogy nyomban szörnyet halt. A többiek kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek.

— Leütött tüzer. Lippárói jelentik: Az itteni tüzer lövőgyakorlatok alkalmából az itt tartózkodó tüzeres a lakosság előfogatai szoktak használni. Tegnapi délután Hecht nevű tüzerkapitány Dulca György román paraszttól egy ilyen előfogatót kért, amiből veszekedés, majd verekedés támadt. Dulca egy vasvillát kapott fel és azzal a káplár kíséretében levő Horvát tüzeri több helyen súlyosan megsebesítette. A katonát haldokolva szállították a kórházba, Dulcát pedig a csendőrségre vitték.

— Tűz. Tegnap hajnalban leégett Szilankay Pál mezőkovácsházi földműves fűtési háza és benne égett lőszertartó, gazdasági eszközök, ruhák, jószágok. A tűz a szomszéd negyvenéves lőszertartó és csak a tűzoltók nagy munkájának tulajdonítható, hogy le nem égett. A kár mintegy 5000 korona, minek csak egy része térül meg biztosítás útján.

— Pisztolypárbaj bicikliről. A párbajnak sokféle alakját ismerjük már, a rögtön csárdabeli ellentétektől az amerikai fekete golyóig. A még kialakuló félben levő új módjai közül egy igen érdekes próba játszódott le tegnap Szombathelyen, honnan a következőket írják a komikus esetről:

Két szombathelyi fiatalember már régebb idő óta forgolódik egy leány körül. A jábaratok lassan-lassan riválisok lettek a szép lányért folytatott küzdelemben szembekerültek egymással. Az ellentétek mindjobban kiélesedtek a két fiatalember között. Mindketten töltött revolvert vettek magukhoz s állandóan azzal jártak-keltek. Ugy látszik, feltett szándékuk volt valami komolyabb belundésgot elkövetni. Mind a két fiatalember kerékpáros s a véletlen furcsa helyzetet teremtett találkozásuk alkalmával. Tegnap este fél 6, úgy hat óra tájban, vasárnapon nyargaltak a városon kívül vezetett állásban s egyszer csak azon vették észre magukat, hogy szembekerültek egymással. A riválisok jó messziről megismerték egymást s lassították gyors haladásukat. Egyszermind egy közös gondolat ösztönzésére sebükbe nyultak s elővette mindegyik töltött revolverét. Még meglehetősen távolság volt közöttük, mikor egymásra fogták a fegyvereket s rövid egymásutánban négy erős dörrenés hasította át a levegőt. Az egyik háromszor, a másik egyszer lőtt a vetélytársára. A lövések közül szerencsére egyik sem talált s így a biciklista párbajjok sértetlenül száguldoztak tovább kerékpárjukon. A különös esetről jelentést tettek a rendőrségnek, mely keresi a modern lovagokat.

— A gyulai spirítiszták. Gyuláról írták: Nagy érdeklődés nyílt meg a városban a spirítiszták társasága iránt, mely az utóbbi időben elvesztette jeles médiumját.

Ez a kis tábor nagyjából intelligenz elemekből áll. Több ügyvédjelölt, egy tanító, állami és bírói hivatalnokok, sőt még előkezdő hölgyek is gyűlekeznek össze abban a külvárosi kis hársban, ahol a „médium“ szemmel láthatólag győzi meg a hihetlenséket és bizonyítja be a spirítisztikus felfogás igazságait. A médium egy fiatal leány, aki gyöngye idegzeténél fogva alkalmas a kísérletek végzésére. A médium előtt egy teljesen fából készült asztal van. Az asztal a kérdésekre előre megállapított jelekkel kopogtatja ki a feleletet, még pedig oly precizitással, hogy a résztvevőket igazán bámulatba ejti. A gyulai spirítiszták most még nem alkotnak szervezett egyesületet. Hiányzik ehhez egy alkalmas médium. A mostani médium csak fizikai kísérleteket végez. Az igazi médiumok ellenben delejes álomba esnek és ilyen álomban beszélnek és írnak is. Ilyen alvó médium volt egy képzett csabai ügyvédjelölt, aki gyakran árutaxott Gyulára, de most Budapesten tartózkodik.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telekkönyvi hatóságánál az elmúlt héten a következő tulajdonjogi átruházások történtek. Münnich Rózsa Anna eladja az aradi 1224. sz. tjkvben felvett Akác-utca 19. sz. házat 9000 koronáért. — Müller Károly eladja az aradi 1418. sz. tjkvben felvett Sarkad Választó-utca 24. számú házat 11000 koronáért Lorenz Márton és nejének. — Souchy József eladja az aradi 7261. sz. tjkvben felvett Karolina utcában fekvő 120 □ öl területet 7200 koronáért Arad szab. kir. város kö-

zöntségének. — Német Gyulvácska eladja az aradi 4977. sz. tjkvben felvett Gál Templom-utca 17. számú házat 1000 koronáért kiskorú Stefanov Margitnak. — Tomics Axentia eladja az aradi 158. sz. tjkvben felvett Rádnai-ut 13. a) sz. házat 5100 koronáért Hegedűs Gergely és nejének. — Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat eladja az aradi 2342. sz. tjkvben felvett Kasza-utca 27. sz. házat 4000 koronáért Hubert Józsefné Koch Teréznek.

— Gerincagyú bántalmaknál és hűdéseknél, különösen gerincagyúsvadadásoknál (tabes) rendkívül jó hatásúnak bizonyulnak a buziásfürdői szénsavas fürdők. Buziásfürdőnek szénsavdús forrásal évről-évre több-ily beteget vonzanak oda. A szénsavas fürdők hatását nagyban előmozdítja a buziásfürdői „Phönix“ gyógyvízzel való ivékura. A buziásfürdői „Phönix“ gyógyvizet kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

— Az aradi kabaré. A Központi színloda Kabaretjében ma mulatkoznak be a világot raklók, szorokivül négy szőlő szám és Sarkadi Vilmos, az aradi színház volt komikusa. Belépti díj 2 korona.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191

TARKASÁGOK.

A bíró előtt.

Elnök a tanuhoz, a ki papucsos Gyorokon:

— Figyelmeztetem a hamis eskü következményeire! Csakis az igazat szabad megmondani. Aki hazudik és arra megesküszik, hat hónaptól öt évig terjedő börtönbüntetést kap. Érti-e?

— Értem. És *mennyit kap az*, aki az igazat mind elmondja és arra megesküszik?

Kérdi a bíró a cigánylegénytől:

— Miért szurtad ebbe a füstös moréba ezt a háromégu vasvillát?

— Hát mi a háromégu szentségit surtam vóna belé! Ha ezé vót a kézsembe!

— Dehát a fejébe kellett szurni?

— Csókolom a Jézuskáját: ha a feje vót leglegközelebb. Csak nem surom akkor a — sárkába.

Bíró a vádlotthoz:

— Hallja maga Rozenthál Izidor. Maga bejárt a cukrászdákba, bepakkolt süteményeket, de nem fizetett.

— Nahát, én nem fizettem pénzzel, hanem süteménnyel.

— Hogyhogy?

— Hát így: a cukrászdába bementem. Leültem, snájdig parancsoltam: kérek egy dorobka tortát. Mikor elhozták, parancsoltam: ezért a dorobka tortáért kérek egy dorobka olmasrétest. Punktum. Megettem az olmasrétest, akartam kimenni a korzóra. De megfogja ez a cukrászati mester a galléromat és ordít az egyik fülembe:

— Hát fizetni?

— Mit fizetni?

— Fizesse meg az olmasrétest!

— Hát nem én adtam magának ezért az olmasrétesért egy dorobka tortát?

— Akkor fizesse meg a tortát. — mondja.

— Nü, hát ettem én tortát?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Aki Wakerle aláírását hamisította. *Buda pestről* jelentik: A múlt hónapban a rendőrség letartóztatta Halász Dezső miniszterelnökségi irodatisztát, aki Wakerle Sándor nevére hamisított utalványokkal az államkincstárt 14000 koronával megkárosította. Az ügyészség közokirathamisítás címén folytatta le a vizsgálatot. A vádirat ellen Dési Géza dr. védő kifogásokat adott be, azt állítván, hogy Halász Dezső elmebeteg s beszámíthatlan állapotban követte el tettét. A vádtanács ma foglalkozott ezzel az

ügygyel és elrendelte Halász Dezső elméjének megfigyelését.

§ Börtönrre ítelt rendőrök. Két paulist rendőr, *Neidenbach Ferenc* és *Katona Miklós* 1906. július tizenötödikén a községi bíró utasítására valami kihágás miatt be akarták kísérni a községi fogházba *Varcse Vasul* földművest. Ez azonban erős ellenállást fejtett ki s dulakodni kezdett a rendőrökkel, akik pusztán kézzel nem tudták ártalmatlanná tenni a verekedő földművest. Katona ekkor vasvillát ragadott és úgy hasba szurta a szerencsétlen embert, hogy az néhány nap szünet után a sérülés következtében meghalt. Az aradi törvényszék a múlt év tavaszán megtartott főtárgyaláson Katona Miklóst *nyolc havi*, Neidenbach Ferencet pedig *hat havi* börtönrre ítélte. Ma hirdették ki a kura ítéletét, amely az első bíróság ítéletét jóváhagyta.

§ A pap. A budapesti büntető törvényszék érdekes zsarolási ügyet tárgyalt ma.

Sch. Ritsa mint albérlő hosszabb ideig lakott Mencez Barnát ügyvédnél. Amikor elköltözött, Mencez így szólott hozzá:

— Én magának a szobát nem mulatóhelynek adtam ki. Ha nem ad pénzt, úgy elárulom a barátjának, hogy egy pappal is van viszonya.

A leány meglejté s több ízben adott is pénzt neki. Decemberben azonban már megunt a folytonos pumpolást. Ekkor Mencez — a vádirat szerint azzal fenyegette meg, hogy az egész ügyet megírja a lapokban, elmegy a primáshoz s majd kivetkőzteti a papot csuhájából. Mencez zsarolás miatt vád alá helyezték s a máltárgyaláson egy hónapi fogházra ítélték.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A nőtisztviselők szervezkedése. Az Aradi Nőtisztviselők egyesületét szervező bizottság felkéri az eddig beiratkozott összes tagokat, hogy a Magántisztviselők Egyesületének a Központi Székhelyében levő helyiségében vasárnap délután 3 órakor fontos ügyek tárgyalása végett megjelenjenek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Uj-Arad, szeptember 15.

Fokozatosan érezhetővé válik, hogy az őszhöz mindinkább közelebb jutunk. Így is van ez rendjén és nem úgy, mint ahogy ezt az utóbbi időben tapasztaljuk, amiódon ugyanis az időjárásnak rendellenes jellegű abbau nyert kifejezést, hogy egyik évszak sem volt olyan, mint a neve után evártuk volna. Így a tél derekán meleg napok jartak, a tavasz hideg volt, a nyár elején pedig hűvös időjárás uralkodott, sőt pl. olyankor esett, mikor nem volt szükség reá. Mezőgazdasági szempontból fontos, hogy az időjárás mindenkor megfelelő legyen és ezért csak érvandhsítunk, hogy az ősz közeledtével az időjárás is őszies lesz.

A gabonai piac alapirányzata szilárd. Az üzletelések még mindig kiszéregnek.

A mal piacon eikelt:

3000 mm. búza 10.70—11.—

300 mm. rozs 8.80—40

300 mm. árpa 7.10—7.20

200 mm. zab 6.80—7.—

100 mm. tengeri 8.—8.20

A gabonafrak 50 kilogrammonként koronávan értendők.

Budapesti áru- és értéktörzse.

— Az *Aradi Közlöny* hivatali tudósítása. —

Budapest, szeptember 15

Amerika 2-el magasabb. 20 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

As áruk 50 kilonként számítva:

Déli 2 órai

sáriat sáriat

Búza áprilsra . . 11.05—11.06 11.02—11.03

Búza októberre . . 11.38—11.39 11.34—11.35

Zab októberre . . 8.—8.01 8.—8.01

Ros októberre . . 9.40—9.41 9.36—9.37

Tengeri májusra . . 7.37—7.38 7.34—7.35

Ros áprilsra . . 9.70—9.71 9.66—9.67

Zárul 5 órákor:

Ostrák hitelrészvény . . . . . 642.—
Magyar hitelrészvény . . . . . 745.—

Budapesti-kőbányai értékesítések.

— Szeptember 15. —

Magyar elsőrendű: Orv. nehéz páronként 400 kilogramm felel sulyban — fillérig; könnyű páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Fehér nehéz páronként 320 kilogramm felel sulyban 126—127 fillérig; fehér könnyű páronként 300—320 kilogrammig terjedő sulyban 128—130 fillérig; könnyű páronként 280 kilogramm felel sulyban 132—133 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felel sulyban — fillérig; könnyű páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm felel sulyban — fillérig. Sertéselészék: Szeptember hó 11. napján volt készlet 37.151 darab, szeptember 12. napján főtájtatott 171 darab, szeptember 13. napján elszállított 407 darab szeptember 13. napjára maradt készletben 37.037 darab. A hízott sertés elvétel irányszata: nyugodt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Lia. Bármikor szívesen vesszük.

Sz. P. Főnlak. A cikket nem közölhetjük. Az ilyen dolognak súlyos következményei lehetnek.

Iskolai könyvek

használtak is,
legjobban beszerezhetők az ös-
szes helybeli és vidéki iskolák
tanulói részére 2761

Ingusz I. és Fia

könyv és iskolaszer kereskedésében
Arad, Weitzer J.-utca.
— TELEFON 517. —

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca I. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. szeptember hó 16-án szerdán:

1. Szélviharban. Bohózat. — 2. Katonai gyakorlat az Elbán. Látványosság. — 3. Hívd haza apádat. Bohózat. — 4. Amor csinyjei. Látványosság. — 5. A habok tündére. Mese. — 6. Az elkésett művész. Bohózat. — 7. Kőkémények lebontása. — 8. Izidor üdült akar. Bohózat. — 9. Lulsa Lappi. Dráma.

Minden előadás alatt katonaszene játszik. — Cukrászda.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 20 fillér.

Előadások: Este 6 órától 11 óráig.

Előkészületen: A mai Róma.
Irtá: Balla Ignác.

IDEBEN ARADON.

— Szeptember 15. —

Fehér Kereszt szálloda Lau Mihály dr. orvos Borossebes. — Kossak József fényképész Temesvár. — Pollák Ignác kereskedő Budapest. — Loutagh Arnold utazó Budapest. — Krel Gusztáv utazó Budapest. — Vass Izidor hivatalnok Budapest. — Atzél Márton utazó Budapest. — Singer Géza utazó Budapest. — Lichtmann Samu utazó Budapest. — Khorin Gyula tisztartó Szekudvar. — Bendel Gyula utazó Budapest. — Bernáth Dezső orvos Budapest. — Schwarz Áron utazó Budapest. — Gramling Alajos felügyelő Borossebes. — Mangra János földmives Szabolcs.

Központi szálloda. Lusztig Károly utazó Budapest. — Grubics Lajos utazó Budapest. — Tauber József kereskedő Bécs. — Vinczki János vállalkozó Orsova. — Jakabfy Andor birtokos Iratos. — Sebestyén Gy. ügyvédjelölt Szarvas. — Lübeczky Jakab és fia kereskedők Orosháza. — Prusek Vilmos utazó Budapest. — Goldstein Mór utazó Nagyvárad. — Dörflinger Béla vendéglős Békéscsaba. — Kont Dezső utazó Budapest. — Meszko Pál titkár Budapest. — Koch József utazó Bécs. — Haas Ottó kereskedő Bécs. — Reihler Ernő utazó Bécs.

Pannónia szálloda. Blau Samu utazó Budapest. — Gróf Derasse Ferenc máv. hivatalnok Budapest. — Nagy Károly erdőtanácsos Budapest. — Ament János birtokos Fűskút. — Galbory József dr. kir. táblai titkár Nagyvárad. — Bolotni János tanuló Kárász. — Szentkereszthy Zsigmond báró kir. táblai elnök Nagyvárad. — Bornian J. joghallgató Nagylak. — Luczai Kornél joghallgató Nagylak. — Edelényi Vilmos tornamester Makó. — Szűcs Simon kereskedő Makó. — Petrás Jenő állatorvos Versee. — Vilmos Dezső kir. ügyész Temesvár.

NYILTTER.

Értesitem a közönséget, hogy feleségem, Bittenbinder Konrádné tartozásaiért a mai naptól fogva semmiféle fizetési kötelezettséget nem vállalok.

Bittenbinder Konrád,

8052

kalapos.

Kovács és Novotny söresarnokban

ma, szerdán 16-án

még csak egy vendégszereplése
az eddig utólérhetetlen

Phänomen

De Charles Brown

Csodák csodája!

A dus műsorból kiemelendő:

Az áthidalhatatlanság határán.

De Charles Brown a Mental-Magnetismusban (auto suggestion).

A közönség gondolat átvitele egyik személyről a másikra.

Továbbá:

Ombre Animate. — Az ördög pilulái.
A szellemkamara. — A láthatatlan kéz.
Tavaszbredése. — A csoda keze.

Belépti-díj 40 fillér.

Kezdeté este fél 9 órákor.

Pénzének
ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor
egyenértékű hazai terméket sokkal ol-
csóbban kaphat.

* Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállal felelő-
séget a szerkesztő.

Limbeck János és fia

Első magy. kir. szak. érokeporsó-gyára és temetőrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Schmidt Jakab és neje szül. Jakab Riza
saját, valamint fiuk Schmidt M. Béla, ugy
a számos rokon, ismerős és barátai neve-
ben mélyen megtört szívvel jelenti a fe-
lejtethető jó édes anya, anyós, nagyanya
és rokon

Özv. döményházi Jakab Jánosné
szül. Schaier Annának,

folyó évi szeptember hó 14-én éjjel 11
órákor, életének 89 ik évében, a halotti
szentségek ájtatos felvételén a Min-
denható rendelkezéséhez képest törőnt
gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradvá-
nyai folyó hó 16-án délután 3 órákor fog-
nak Lipót utca 1. számú házból, a hely-
béli felső temetőben örök nyugalomra he-
lyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az
elhunytak lelki üdvéért folyó hó 17-én
délután 8 órákor fog a helybéli 16t. Mi-
norita atyák szentegyházában az égők Urá-
nak bemutatattatni.

Áldás és béke poraira!

Arad, 1908. szeptember 15-én. 8044

Özv. Nagy Farkasné-Plesch Mariska,
Plesch Lipót és Plesch Károly és neje az
összrokonság nevében is mély fájdalom-
mal tudatják, hogy szeretett jó apjuk, il-
letve após és rokon,

PLESCH HERMANN ur,

tevékeny életének 74. évében, hétfőn este
jobblétre szenderült.

Drága halottunkat folyó hó 16-án,
szerdán délután 4 órákor kísérik ki az
Andrássy-tér 3. szám alatti gyászszobából
(Neuman ház) a zsidó temetőbeni örök
nyughelyére. 8043

Arad, 1908. szeptember hó 14-én.

Nyugodjék békében!

Dr. Groszman Emil

ORVOS,

lakását a Minorita-palotából
Erzsébet-körut 32. sz. házba,

(földszint, a kereskedelmi akadémia internátusa mellett)

helyezte át. 8030

Rendel: d. u. 2-4-ig.

Szabadság-tér 3.sz.alatt

II. emeleten

nagy utcai, valamint udvari lakás

kiadó.

CSALÓ-

dik az, aki azt hiszi, hogy a csunya és rossz karban levő fogakat nem lehet **hófehérre** tisztítani, mert egy kísérlet mindenkit meggyőzhet arról, hogy a törvényileg védett és szabadalmazott

Nádlér-féle „Hófehér“

fogtisztító-szer még a legelhanyagoltabb fogat és annak feketeségét vagy sárgaságát a leg-rövidebb időn belül is **hófehérre tisztítja.**

Az egészségre nem ártalmas,

mert a „Hófehér“ fogtisztítószer tisztán növény nedvekből vegyi uton van összeállítva. Egy üvegecske ára, mely 1—2 évre elegendő csak

1 korona 50 fillér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl a feltaláló és készítő:

Nádlér Lajos

2544

Arad, Andrassy-tér 20.

Főraktár: Vojtek és Weisz drogueria.

DEPILLOR HAJVESZTŐ.

E csodáhatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnöves alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessenék elfogadni, ahol „Anagallin“ szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Értesítés!

Van szerencsém Arad és vidéke n. é. közönségének szives tudomására hozni, hogy

Aradon, a Weitzer János-u. 3. sz. alatti

 fényképezési műtermemet

újából megvettem és azt az új irányu művészi és korszerű fényképezés számára teljesen újjáalakítom, miért is a műterem folyó évi október hó 1-ig zárva marad.

Kiváló tisztelettel

Kossak József

cs. és kir. udv. és kam. fényképész.

3045

Fiókok: Budapest, Temesvár, Buziás.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zucker Berta

prágai zeneconservatoriumi énekesnő még egy pár ének- és zongoraórát elvállal. Lakás Forray-utca 3. 3046

Egy sarkon lévő

jóforgalmu szatócsüzet más vállalat miatt eladó. Bővebbet a kiadóban. 3050

Egy jó karban lévő

Schutleworth-féle cirokprés és egy új és ócska ponyva, melylyel a legnagyobb vaggont le lehet takarni, eladó. Török Jakab, Arad. 3051

Aradmegyében

városához közel, korlátlan italmérésben óvadékkal nős, esetleg iparos üzletvezető kerestetik. Bővebbet Menczer Oszkárnál (Kerpel László cégnél Andrassy-tér 20.) 3018

Használt

iskolakönyvek az összes intézetek számára legjobban beszerezhetők Ingusz I és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-u. 201

Kivatainknő

ki d. u. 6-tól 8-ig szabad idővel rendelkezik, foglalkozást keres szerény díjazás mellett. 2967

Csemegeszőlő

kisebb-nagyobb mennyiségben kapható Hámory gazdaságnál, Deák Ferenc-utca 3. 2985

Makzörök

és izr. imakönyvek nagy választéka. Irodai kellékek dus készlete. A végrehajtási novella bejelentési nyomtatványai kaphatók: Kerpel László könyvkereskedésében Aradon. 292

Széles, hosszú, görsementes

péklapátok

nagymennyiségben beszerezhetők:

Aufricht Miksa

fenyő-, kemény-, szerszám- és tűzifakereskedőnél

Aradon, Kossuth-utca sarkán. (Ótemető előtt.) 3048

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhát.

311

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

A legkiválóbb

FÜSZER

sülthöz, pástétomhoz, leveshez, stb. hez csak a

CUF-FÜSZERE.

Az ujkor legnagyobb vívmánya. — Sokszorososan kitüntetve. —

Szakácskönyvek és próbák

Ingyen

kaphatók

Éles Árminnál

ARADON. 2898

Új lópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki lótarló közönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsi-készítő műhelyt

létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt,

Nemess Géza házában.

Készítek mindenféle **gyógypatkókat**, kívánatra istállóban is vasalok, elvállalom a lóvasalást havonta, a legmértékesebb árak mellett, ugyancsak mindenféle url fogatokat a legnagyobb igényeknek megfelelően készítek. Midőn ezen vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását. 2938

Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

Urasági birtok

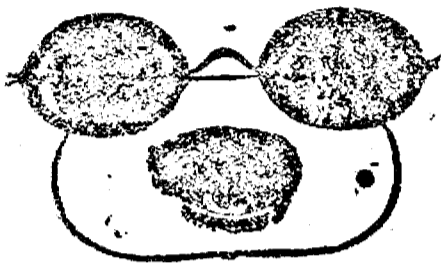
(3 kat. hold és 204 □-öl) urasági lakóházzal (11 szoba parketirozva, vízvezeték, fürdőszoba, világos nagy veranda stb.), istállók, kocsiszina, betonrozott magazin, jégverem, melléképületek, üvegház, szép régi park, kb. 2/3 holdas szőlőkert, zöldség- és gyümölcsöskert, 3 kiadható kisebb lakóház (minden egy komplexusban) azonnal jutányosan eladó esetleg az egész, értékes lakásberendezéssel együtt. A birtok a faluban fekszik, vasut- és motorállomás mellett; naponta négyszer vasutközlekedés Temesvárra (kb. félóra ut). Különösen alkalmas magánosok vagy nyugdíjasoknak, nemkülönben kereskedőknek. Ügynökök kerestetnek. Ajánlatok „U. B. 1908.” jellegre továbbítás végett Blockner I. hirdető irodájába Sütő-utca 6. sz. Budapest kéretnek. 3008

Elsőrendű látványtervező üzlet.

DICK SAMU

Órák és látványtervezés

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Élő és javít mindennemű órákat két jól állás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látványtervet a legkülönbözőbb kiállításban, legújabb lorgnókat, orrcsipeszket és szemüvegeket, arany, ezüst, nickel és tekerő órákat csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérősen, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelekben.

Szemüvegek és orrcsipeszketek gyors rendelést szerint azonnal készíttetnek.

Boros Béni-tér 21. szám alatt, a Fekete Bárány vendéglőben

használt

ablakok, rácsok, redőnyök, ajtók és ágyak

jutányos áron eladók.

Strifler József,

háztulajdonos. 3004

Bregler J. Arad,

elsőrendű kivitelező halak, baromfi, zöldség újdonságok, gyümölcs, dinnye és finom szállókban az „Orsovai halhoz”

Szabadság tér 4. sz.

Városi és megyei telefon 616. — Szombaton zárva.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy f. hó 30-tól kezdve minden csütörtökön élő dunai és balatoni vízben uszó hal kapható. Megrendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Uradaim nemes faj dinnyék. Asztali gyümölcs, valamint mindenféle fűszerárú kapható.

Veszek uradalmi dinnyét, gyümölcsöt és szállót akármilyen mennyiségben. Finom szállót a kertben csomagolom és onnan szállítom. 2574

Nyomdánkban

egy ügyes

kifutó fiú

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

RADICS SÁNDOR

könyvkereskedő

Kolozsvár, Szentegyház-utca 1. szám.

Könyveket és könyvtárakat magas áron vesz és fél árt ad.

MEGJELENT:

DANTE: PURGATORIUM

Ára füzve 3 kor. Diszknötésbe 4 kor.

BUZIASI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitűnő hatású vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdús, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített, **rendkívül üdítő asztali víz.**

Üdit, gyógyít! Orvosilag ajánlva.

Ivógyóymódra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemérence idült hurutjainál, húgykő- és fűvényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a Ferránszékesség.

Muschong buziaszi gyógyfürdő igazgatósága Buziaszfürdőn
Főraktár: STAUDT BIKLÓK, Arad, Boros Béni-tér 2B. Telefon 254. — Kapható minden fővárosi és vidéki kiskereskedésben és vendéglőben.